

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnistvu prejemaj:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5-50
na mesec	1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan svezor izvenredne nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6-50
na mesec	2-30

za Nemčijo:

celo leto	K 30—
pol leta	15—
četrt leta	7-50
na mesec	2-30

za Ameriko in vse druge dežele:

celo leto K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.

Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5 telefon št. 85

Državni zbor.

Še enkrat klerikalci in armada. — Monstroznost trializma in poštenost politike. — Kriza v klerikalnem klubu. — Dr. Rybářev resolucije. — Poljski poraz. — Kranjski deželni gospodarji razkrinkani. — Dr. Ravniharjeva interpelacija. — Delovni program. — Sejno poročilo.

Dunaj, 20. junija.

Poslanec Žitnik spada med one člane hrvaško - slovenskega kluba, ki se v parlamentu malokdaj oglašajo, kadar pa govorijo, takrat povedo same premišljene stvari. Ljudje kakor je dr. Žitnik so pravi glasniki političnih principov in nazorov svojega kluba in baš radi tega nastopajo posebno pri raznih oficijelnih prilikah kot tolmači klubovega mnenja in oznanjevalci njegove volje. Včerajšnji govor posl. Žitnika je v polni meri smatrali za oficijelni pojav slovenske klerikalne politike in kot merilo tendenc in ciljev, katerim sledijo dr. Šusteršič in tovariši.

Že včeraj smo poudarili, da se je zastopnik slovenskega parlamentarnega kluba izjavil za nadaljno neomejeno gospodstvo nemškega jezika v armadi. Ne zanikamo, da je dr. Žitnik se postavil proti neumljivemu in za armado samo najbolj škodljivemu zastopanju nenemških jezikov ter zahteval temeljito remediuro — toda baš tam, kjer bi bil lahko zasekal v korenino vsega zla je odložil pogumno dvignjeno sekuro — ter se v prijetnem soglasju izjavil za nemški službeni jezik! Nikdo ne zanika, in dr. Kramar je danes to še posebno poudaril, da je armadi potrebno tudi nekaka jezikovna uniforma, enotni poveljevalni jezik, ki naj ostane nemški, ker je enkrat že uveden, ki pa bi bil ravno tako lahko esperanto. Toda baš zato, ker se mora to poveljevanje omejiti na najnujnejše in bo armada vedno le takrat dobra in spretna ter uspešna, ako se vojaštvo kolikor mogoče, vzgaja s pomočjo razumljivega materinskega jezika, ne more biti občevalni, službeni jezik v armadi enoten. Ker je treba zahtevati za slovenske regimente slovenske oficirje — zakaj naj bi bila za te regimente nemščina službeni jezik? Vla-

da sama je to spoznala, toda dr. Žitnik je bolj papeški kakor papež, on in z njim njegov klub zahtevata nemščino kot službeni jezik in dr. Žitnik je to svojo zahtevo stavil tako splošno, da je zadel celo ob narodne pravice hrvaškega domobranstva.

To je močno osumnilo baš v pravaških hrvaških krogih, ki stališče slovenskih klerikalcev, organiziranih v vsepravaški stranki, tem manj razumejo, ker so kakor znano njihove zahteve glede armade še mnogo dalekosežnejše, kakor pa je dosedanjí dejanski položaj.

Naravnost konsternirujoči vtisk pa je v pravaških krogih napravila dr. Žitnikova izjava o trializmu, katerega je govornik slovenskih klerikalcev proglasil za »politični monstrum«. Nobena jugoslovanska politična stranka se še ni na tak uničujoči način in pred tako javnostjo izrazila o idealih hrvaškega pravaštva, nikdar pa še nismo videli stranke, ki bi bila svoj lastni program tako harkirski vrgla na smetišče, osmešila svoje lastne cilje. Slovenski klerikalci so se ponovno slovesno proglasili za bistven del vsepravaške organizacije ter s tem akceptirali njen državnopravni program, ki vrhovi v onem trializmu, katerega baš danes imenuje nadškof dr. Stadler v dunajskem »Deutsch. Volksblatt« »realno politično idejo«. Ta program je sedaj označil dr. Žitnik s pravo ex cathedra — pozo za politično monstroznost. Klerikalni govornik je s tem priznal vso frivolno igro slovenskih klerikalcev, ki so se kakor jež pri jazbecu ugnezdili v vsepravaško organizacijo, da jo »prepolijo s svojimi idejami« to se pravi, da s pravaško pomočjo odprejo našemu slovenskemu klerikalizmu pot v hrvaške dežele, zlasti pa v Istro in Dalmacijo. Dobro premišljene in vendar prenačljene so bile Žitnikove besede. Iz Zagreba poročajo, da so tamkaj učinkovale kakor udarec v bicep, in da se splošno smatra Žitnikova izjava kot odpuvda pravaškim stremeljem, katerim dr. Šusteršič noče več slediti — ker mu gredo predaleč. Učinkovale so pa kakor strela, posebno tudi na pravaške člane Hrv. slov. kluba, za katere mora nastati sedaj odločilno vprašanje — smejo li še ostati v klubu, katerega večina proglašala njihov program za politično škodljiv, da, naravnost otročji.

Prepozno so naši klerikalci spoznali, kako nepredvidno so spodkopali tla svoji lastni parlamentarni organizaciji. Skušajo sicer popraviti kar se da in popoldan se je sestal Hrv. slov. klub, da išče izhoda iz kritičnega položaja, v katerem se nahaja, toda vse izjave, vsi popravki, vse retuše ne bodo pomagale, ena sama odkrita Žitnikova beseda je povedala več, kakor more popraviti cela knjiga komuniquejev in pojasnil.

Jugoslovansko vprašanje je danes tudi sicer na dnevnem redu. Toda s povsem drugačnim resnostjo, kakor ga običajno obravnavajo naši klerikalci. Posl. dr. Rybář je govoril v bosanskem odseku o državno-pravnem položaju anektiranih dežel, ki nujno izziva definitivno preureditev državnopravnega ustroja monarhijskega. Tudi on se je kritično doteknil trialističnega programa toda z ono kritiko, ki ne podira samo, temveč tudi zida. Priobčili smo že njegove resolucije, ki bi naj bile podlaga obširnejšega in temeljitejšega razpravljanja o naši bodočnosti.

Kriza, ki je še včeraj tako hudo grozila, je smatrali za aplanirano. Po dolgih pogajanjih in konferencah je pristal poljski klub na mirovne pogoje, o katerih smo že brzojavno poročali. Še tekom današnjega dne bo afera z oficijelnim komuniquejem P. k. končana. Toda ne tako njene posledice. Poljaki so igrali nevarno igro — ter jo izgubili. Zgubili pa tudi mnogo na svoji parlamentarni reputaciji — od danes naprej Koło Polskie ni več oni, katerega beseda podira ministere. In v klubu samem so se v burnih dogodkih zadnjih dni nasprotstva poostrela. Poljska delegacija je utrpela škodo na zunaj in na znotraj — minister Heinold je vzrok, palmovala veja katero mu izroči dr. Leo je odrezana od strupenega debla.

Nečuvana razkritja bivšega poslanca Mandlja in emeritiranega deželnega glavarja pl. Šukljeta o klerikalnem gospodarstvu v kranjski deželi vzbujajo čim dalje več pozornosti v najširši politični javnosti.

Poslanec dr. Ravnihar se je danes obrnil na ministrskega predsednika s posebno interpelacijo radi ravnanja kranjskega deželnega od-

bora, oziroma njegove klerikalne večine, z deželnim imetjem.

Interpelacija se naslanja na izvajanja bivšega posl. Mandelja v »Vedi« zlasti pa na vsebino Šukljeteve brošure o kranjskih deželnih finančah, iz katere navaja vsa markantnejša mesta, zlasti ona, v katerih nastopa deželni glavar kot klasična in neoporekljiva priča proti razmetavanju deželnega imetja, posebno pa proti uporabi tega imetja v strankarsko - politične svrhe. Interpelacija, katero so podpisali tudi vsi člani »Češkega kluba« vpraša ministrskega predsednika je li pripravljen se o vsebini obeh spisov kar najnatančneje poučiti in je li vlada pripravljena odrediti vse potrebno, da se konstatirana zloraba deželnega imetja v strankarsko politične svrhe v bodoče prepreči.

Zbornica hiti z delom. Že danes je bila generalna debata o brambnih zakonih zaključena, jutri se bo vršilo glasovanje o prehodu v specialno razpravo, ki se bo zopet vršila po skupinah. V soboto in ponedeljek bodo seje, splošno se pričakuje, da bode oba brambna zakona najpogostejše do srede prihodnjega tedna rešena tako, da bo zbornici mogoče še pred 1. julijem odobriti tudi proračunski provizorij.

V naslednjem podajemo sejno poročilo.

Predsednik dr. Sylvester je otvoril ob enajstih sejo. Nadaljevala se je debata o

brambni reformi.

Posl. dr. Lewicki je izjavil, da bodo Rusini glasovali za brambno reformo. Istotako je izjavil posl. dr. Jermán, da se mora brambna reforma izločiti iz dnevnne politike in da je dolžnost vsakega državljanja, da skrbi za obstoj in varnost države. Poljaki bodo glasovali zato, da se zakonska predloga neizpremenjena sprejme. V imenu soc. demokratov je izjavil posl. Sever, da bodo socialni demokrati soglasno glasovali proti predlogi!

Nato je govoril posl. dr. Kramar. Po njegovem mnenju je stališče Nemcev napram brambni predlogi jako enostavno. Stoletja je država delala za Nemce. In posebno z ozirom na zunanjo politiko, z ozirom na

zvezo z Nemčijo je razumljivo, da glasujejo Nemci za brambno predlogo. Stališče Čehov napram temu vprašanju je pa vendarle precej težavnejše, kajti dozdaj se je v armadi vedno prezirala češčina. Tudi zunanja politika ne more vzbuditi simpatij češkega naroda. Čehi so za sedanjostjo zunanjo politiko le v toliko, v kolikor garantira mir. Priznati je treba, da je stališče Čehov napram brambni reformi zelo težavno. In treba je bilo precej preudarjati. In če so se Čehi odločili glasovati za volilno reformo, tedaj upajo, da se bo ta sklep tudi pravilno cenil. Češka politika je od slavnega pisma Palackega v Frankobrod ostala ista: Močna, na zunanjo svobodna in samostojna Avstrija kot obramba vseh njenih svobodnih, srečnih narodov. Navzlic vsem težočam je ostala politika Čehov ista. Čehi niso obupali. Z neizpremenjenim pogumom in vstrajnostjo hočejo doseči lepi cilj, rešiti v stari monarhiji vprašanje, da žive različni narodi mirno in srečno drug poleg drugega. V državnem življenju so vendar začeli respektirati posamezne narodnosti. Le armada je ostala nedotaknjena od napredka razvoja. Nato se je bavil z velikanskimi zahtevami, ki jih stavi armada. Veliko število armade in njeno oboroženje ne ustvarja moči armade, duh armade je glavna stvar. In da se doseže ta duh v armadi, ni potrebna samo konzervativna, poštena mirovna politika, temveč tudi politika pravičnosti napram vsem pripadnikom vseh narodov. In ta duh ne sme vladati samo v državi, temveč tudi v armadi. In smešno je, če se zahteva od častnikov, naj zataje svoj narod. Armada naj ravno privablja častnike vseh narodnosti, armada naj bo ponosna nato, da polmuje vse narodnosti. Za mobilizacijo armade je potreben en jezik. Armada je popolnoma nekaj drugega nego civilna državna uprava. Končno se je govornik izjavil za močno armado v obrambo miru, v obrambo avstrijske ideje.

Na predlog posl. Schachingerja je bila na to debata zaključena. Za generalnega progovornika je bil izvoljen posl. Fuchs, kontra Bechyňe. Govoril je še minornetni poročevalec, nemški soc. demokrat Leuthner, na kar je bila razprava prekinjena. Potem se je

LISTEK.

Lepi striček.

(Bel - Ami.)

Francoski spisal Guy de Maupassant. — Prevel Oton Zupančič.

Drugi del.

(Dalje.)

»Da, res je, ljubim vas, blazno vas ljubim, že dolgo. Kaj hočete, zblaznel sem! Ljubim vas!... O, če bi vedeli, kako vas ljubim!« Dušila se je, težko je sople, ljubila je govoriti, a besede ni mogla spraviti z jezika. Prijela ga je za lase in ga odpehnila z obema rokama, da bi se ubranila približanju njegovih ust, ki je čutila, da silijo proti njenim. In naglo je obračala glavo od desne na levo in od leve na desno, z zaprtimi očmi, da ga ne bi več videla.

Otipaval jo je skozi obleko, in omagovala je pod tem surovim, nasilnim ljubkovanjem. On se je nagloma dvignil, hoteč jo objeti, a za hip prosta, se je vrgla nazaj, se mu izvila, ter bežala od naslanjača do naslanjača.

To preganjanje se mu je zazdelo smešno, spustil se je na stol, in obraz v dlane, je hlinil krčevito ihtenje.

Potem je planil kvišku, vzkliznil: »Zbogom, zbogom!« — in je zbežal.

V veži je vzel mirno svojo palico, stopil na cesto in je dejal sam sebi: »Proklete, rekel bi, da pojde!« Šel je na brzojavni urad, kjer je poslal Klotildi »urno pošto«, naj pride jutri na sestanek.

Ko je prišel ob navadni uri domov, je rekel svoji ženi: »No, ali imaš svoje goste za dnevno?«

Odgovorila je: »Vse; samo gospa Walterjeva ne ve za trdno, ali bo prosta. Obotavlja se. Govorila mi je, kaj vem, o obveznosti, v vesti. Sploh se mi je zdela smešna. Pa kaj, upam, da pride vkljub temu.«

Skomiznil je s pleči: »E, seveda pride, bogme da!« Vendar ni bil docela uverjen in bil je nepokojen do določenega dne. Tisto jutro pa je dobila Madeleine kratko pismo od ravnateljice: »Z veliko težavo sem se opostila in pridem k vam. Moj mož pa ne utegne z menoj.«

Du Roy je mislil: »Presneto prav sem ukrenil, da nisem šel več k nji. Pomirila se je. Sedaj pa pozor!« Vendar je pričakoval malo vznemirjen njenega prihoda. Prišla je, zelo mirna, nekam hladna, nekam visoka. On se je držal zelo ponižno in molčečno.

Gospo Laroche - Mathieu in gospo Rissolin sta spremljala soproga. Vikontesa de Percemur je govorila o odličnem svetu. Gospa de Marelle je bila mična v svoji čudno fantastični obleki; imela je rumen in črn španjolski kostum, ki je dobro oblikoval

njen lep stas, prsa in zalite roke, in je dajal njeni drobni tičji glavi krepak izraz.

Du Roy je bil posadil na svojo desnico gospo Walterjevo, in je govoril ves čas med dincem samo resne stvari s pretiranim spoštovanjem. Kedar pa kedar je pogledal Klotildo. »Res je lepša in bolj sveža,« si je mislil. Nato so se mu vrnile oči k njegovi ženi, ki se mu tudi ni zdela napačna, čeprav ga je grizla proti nji trdovratna in zlobna jeza.

A Walterjeva gospa ga je vznemirjala, ker jo je bilo težavno pridobiti, in ker je bila zanj nekaj novega, kar vzbujala moškimi vedno poželenje.

Zgodaj je hotela iti domov. — »Jaz vas sprejem,« je rekel on.

Odklonila je. On pa je silil: »Zakaj molčite? To me zelo žali. Ali moram res misliti, da mi niste odpustili? Saj vidite, kako sem miren.«

Odgovorila mu je: »Od svojih gostov ne smete kar tako stran.«

Nasmehnil se je: »Pa, niti dvajset minut se ne zamudim. Še zapazili ne bodo. Če mi ne dovolite, me boste res kruto razžalili.«

Zamrmrala je: »No da, torej vzprejem.«

A toliko da sta bila v kočiji, jo je prijel za roko in ji jo je strastno poljubljal: »Ljubim vas, ljubim vas. Kaj zato, naj vam povem. Ne dotaknem se vas, samo to vam hočem dopovedati, da vas ljubim.«

Zajecljala je: »O... po vsem, kar ste mi obljubili... ni prav... ni prav.«

Naredil se je, kakor bi se močno upiral, potem je povzel s pridušenim glasom: »Poglejte, kako se premagujem... In vendar... Ampak dajte, samo to naj vam povem... Ljubim vas... to bi vam hotel ponavljati dan na dan... da, dovolite mi, da grem k vam in vam poklekнем za pet minut pred noge, vam zrem v ljubljeno obličje in vam ponovim ti dve besedi.«

Prepustila mu je svojo roko in mu ihte odgovorila: »Ne, ne morem, nočem. Pomislite vendar, kaj poreko, sluge, moje hčerke. Ne, ne, to je nemogoče.«

Poprijel je besedo: »Jaz ne morem več strpeti, da vas ne bi videl. Bodisi pri vas ali kje drugje, videti vas moram, pa če samo za eno minuto vsak dan, da vas primem za roko, da vdihavam nekaj hipov zraka, ki paha od vaših kril, da pogledam linijo vašega telesa, in v vaše lepe oči, ki od njih blaznim.«

Drhte je poslušala to banalno zaljubljeno sviranje in je jecljala: »Ne... ne... ni mogoče. Molčite!«

Sedaj ji je šepetal čisto potihem na uho; uvidel je, da jo je treba polagoma zateti, to-le neizprieno žensko, da jo mora pripraviti do tega, da mu dovoli sestanek, najprej, kjer želi ona, pozneje, kjer bo sam hotel. »Poslušajte... Mora biti... moram vas videti... čakal vas bom

pred vašimi vrati... Kakor bečač... In če ne pridete vi, stopim jaz k vam... a videl vas bom... videl vas bom... jutri.«

Ona je venomer ponavljala: »Ne, ne, ne smete priti. Ne vzprejem vas. Pomislite na moje hčerke.«

»Potem mi pa povejte, kje bi se sešla... na ulici... kjerkoli... kadar je vam prav... Samo da vas bom videl... vas pozdravil... Edino ljubim vas,« vam porečem pa pojdem.«

Omahovala je, vsa omamljena. In ko je zapeljal kočijaž pred njeno hišo, je naglo zašepetala: »Naj bo, jutri ob pol štirih pojdem v Svete Trojice cerkev.«

Potem je izstopila in je zaklicala kočijažu: »Peljite gospoda Du Roya domov.«

Ko se je vrnil, ga je prašala žena: »Kje si pa bil?«

Odgovoril je podmolčko: »Na pošti sem moral oddati nujno depešo.«

Gospa de Marelle je stopila k njemu: »Spremite me, lepi striček, saj veste, da sem prišla tako daleč na dnevno samo pod tem pogojem?«

Potem se je obrnila proti Madeleine: »Menda ne boš ljubosumna?«

Gospa Du Roy je odgovorila počasi:

»Nak, ne prehudo.«
(Dalje prihodnje.)

vršila debata o nujnih predlogih glede zemlji, davka za vinograde. Govoril je posl. Jukel, na kar je bila debata prekinjena. Posl. dr. Ravnihar je nato vložil že uvodoma omenjeno interpelacijo. Ob 3/5. je bila seja zaključena.

Šuklje o dež. financah.

III.

Ljubljanski državni poslanec dr. Ravnihar je v včerajšnji seji državnega zbora s posebno interpelacijo opozoril vladu na senzacionalna razkritja bivšega deželne glavarja pl. Šuklje o počenjanju klerikalne stranke z deželnim denarjem. Ta interpelacija je jako umestna. Nad vsemi strankarskimi interesi stoji vendarle občni interes kronovine kranjske in naj je vladna s klerikalno stranko še tako zavzeta in naj ima zanj še tako žive simpatije, občna deželna korist ji mora biti vendar nad vse in bilo bi nečastno in brezvestno, če bi se hotela napram interpelaciji dr. Ravnihara zaviti v togo molčečnosti in če bi hotela odreči svojo pomoč.

Vlada je toliko bolj dolžna upoštevati dr. Ravniharjevo interpelacijo, ker jo mora zanimati deželno gospodarstvo na Kranjskem tudi s stališča interesov državnih financ. Klerikalci trde venomer, da razpisujejo ogromne vsote denarja za povzdigo občnega blagostanja. Deželna kultura naj povzdigne to blagostanje in naj poveča davčno zmoglost prebivalstva. Nekaj milijonov so klerikalci že izdali za ta namen — a blagoslova teh milijonov ni videti nikjer. Ko je slovensko - nemška koalicijska žvečla obnovitev po trtni uši uničenih vinogradov, so se posledice investiranih milijonov hitro pokazale. Kjer so ljudje sadili po katastrofi turščico in krompir, so nastali vinogradi, ki dajo večjo množino vina, kakor se je prej na Kranjskem pridelovalo in kvalitativno boljše množino. S tem je res poskočilo občno blagostanje in z njim vred je poskočila davčna zmoglost prebivalstva. A kje so uspehi milijonov, ki jih je razmetala klerikalna stranka? Nikjer jih ni videti. Napravili so Robež — grof Barbo pravi, da je to njegova zasluga, klerikalci zopet pravijo, da je to njihova zasluga, — a to je tudi vse. Ves drugi denar ni prinesel nobenega sadu. Davčna zmoglost kranjskega prebivalstva se ne množi. Celo nasprotno se godi: davčna zmoglost pojava. V davčnih komisijah vlada jako pesimistično naziranje glede davčne zmoglosti kranjskega prebivalstva in se najboljše podučeni člani boje, da kranjska dežela kmalu ne bo mogla državi niti tega več dati, kar ji daje sedaj. Tu pa, v davčnih komisijah se najboljše spozna, kako je razmetavanje deželne denarja povzdignilo občno blagostanje in davčno zmoglost prebivalstva.

Vlada je sedaj opozorjena na razkritja bivšega deželne glavarja — pred seboj ima sliko o deželnem gospodarstvu, ki ji jo je napravil najbolj poklicani mož in če ne poseže sedaj vmes, pade vsa odgovornost nanjo. Klerikalna stranka se zagovarja po dr. Lampetu. Zagovarja se slabo in poglavitno operira z zvijačami. Dr. Lampe trdi nekaj drugega, kakor pl. Šuklje. Kontrolirati je mogoče vse te trditve in protitrditve, vse te starejše in novejšje številke samo s pomočjo uradnih podatkov. Zato se ne

spuščamo v detaje in konstatiramo samo, da se Šukljeta račun v bistvu vjemajo z navedbami narodno-naprednih in nemških poslancev pri zadnji proračunski razpravi v kranjske medsebnem zboru, dr. Lampetovi pa ne.

Dežela pa ima vsekako pravico, da dobi natančno sliko o stanju deželnih financ. Dežela ima pravico, vedeti, kako se je porabil vsak vinar deželne denarja in ker klerikalcem absolutno ni ničesar zaupati, ima vlada dolžnost, da ugotovi zahtevi dr. Ravnihara. Ta dolžnost je toliko večja, ker je vlada kolikor toliko so-kriva nastalih razmer v deželnih upravi in pri deželnih financah.

Finančno mizerijo dežele Kranjske je provzročilo brezmiselno, zgolj po strankarskih nagibih provzročeno razmetavanje deželne denarja. Obilja dela dolg. Šuklje popisuje na kratko, a na jako karakterističen način, kako razpoloženo so klerikalci ustvarili s svojimi obljubami. Poslanci, ki imajo v klerikalni stranki več vpliva, dosežejo seveda več. Tako je na pr. grof Barbo pri zadnji proračunski razpravi razkril, da dežela največ žrtvuje za kamniški okraj, ki ga zastopa dr. Krek, med tem, ko za gotove druge okraje absolutno ničesar ne stori. Dr. Pegan je takrat z njemu lastno brezobraznostjo zaklical, da dežela tam ničesar ne stori, kjer so občine v naprednih rokah.

Kako korist pa donaja to brezmiselno razmetavanje denarja, je pri isti priliki pojasnil poslanec Lenarčič. Živinoreja nazaduje, prašičereja izumira, mlekarstvo propada, ljudje beže v mesta in v Ameriko, draginja postaja vse večja, kmetovalci in obrtniki ne zmagujejo več niti najpotrebnejšega, trgovina hira, industrija se ne uore razviti — če pojde tako naprej, bodo nazadnje čez nekaj desetletij živeli in se bavili s poljedelstvom samo še ljudje, ki jim bodo glavni dohodki — deželne subvencije. Seveda le, če ne bodo prej mestni davkoplačevalci lakote pomrli in ne bo dežela prej prišla v konkurz.

Trgovska in obrtniška zbornica.

Ljubljana, 21. junija.

Snoči ob 5. popoldne se je vršila seja trgovske in obrtniške zbornice v dvorani mestnega magistrata. Predsednik g. Ivan Knez je otvoril sejo ter pozdravil vladnega svetnika Kulavica in konstatiral sklepčnost. Nato je bil odobren zapisnik zadnje seje.

Ex presidio naznani nato, da je c. kr. trgovsko ministrstvo potrdilo zbornično predsedstvo in da je poslalo finančno ravnateljstvo dopis glede osebne pridobitine. — Predsedstvu so došli predlogi zborničnih svetovalcev gg. Ogrina, Fürsagerja in Bučarja, ki pridejo na dnevni red koncem seje.

Naznani ta tajništva, ki jih pada g. dr. Murnik, se sprejmejo. Zbornični svetnik Mejač predlaga sledeče:

V imenu združenih odsekov, mi je prijetna dolžnost, da izrečem na tem mestu g.

Filipu Zupančiču,

ki je bil od leta 1885. član te zbornice do lanskega leta in si je tekom svojega 26letnega delovanja pridobil mnogo zaslug, najtoplejšjo zahvalo. Ob tej priliki naglašam, da je bil g. Filip Zupančič od leta 1891. do

1894. provizorični predsednik trgovske in obrtniške zbornice in je bil tudi izvoljen za poslanca in si je kot tak pridobil zlasti mnogo zaslug za belokranjsko železnico. Uporabljam priliko, da izreče zbornica temu svojemu zaslužnemu članu zahvalo in ga imenuje za

dopisjujočega člana.

(Soglasno sprejeto.)

O računskem zaključku poroča nato zbornični svetnik g. Mejač, ter predlaga absolutno. (Sprejeto.)

Da pride razumevanje delovanja trgoške in obrtniške zbornice tudi v širšo javnost, prinašamo poročilo zborničnega svetnika g. Mejača, ki je bilo zborničnim svetnikom na razpologo, v celoti.

Zbornični dohodki so znašali 63.795 K 06 v, stroški pa 66.511 K 43 v. Po proračunu je bila potrebščina določena na 67.774 K, pokritje pa na 82.110 K; proračunjen je bil torej presežek 14.336 K. Dejanski dohodki so proti proračunjenim dohodkom manjši za 18.314 K 94 v, ker se je l. 1911 pobiralo mesto od zbornice sklenjena 7% doklada le 6% doklada, kakor jo je dovolilo c. kr. trgovsko ministrstvo. Za 7% doklado proračunjeni iznos v znesku 31.410 kron je ostal pri tem neizpremenjen, nabrana 6% doklada pa je dejansko znašala 62.421 K 30 v. Dejanski stroški so proti proračunjenim stroškom manjši za 1262 K 57 v. Končni uspeh je proti proračunjenemu uspehu neugodnejši za 17.052 K 37 v. Brez ozira na proračun se kaže l. 1911 primankljaja 2716 K 37 v. Ta se je pokrtil iz blaginjskega ostanka, ki je znašal ob koncu l. 1910 1980 K 12 v, odnosno iz predplačila, ki se je vzelo pri pokojninskem zakladu, in je znašalo 3915 K 16 v. Od tega predplačila je ostal ob koncu l. 1911 na razpologo še znesek 3178 K 91 v. Prištevajo zastanek na zbornični dokladi za l. 1911 v znesku 7895 K 58 v je znašalo zbornično premoženje ob koncu l. 1911 11.074 K 49 v, katerega nasproti pa je znašal dolg na omenjenem predplačilu 3915 K 16 v. Čisto premoženje je znašalo torej 7159 K 33 v. Pokojninski sklad zborničnih uslužbencev je imel leta 1911 dohodkov 11.632 K 81 v in stroškov 7990 K, torej presežka 3643 K 81 v, ki se je pribil glavni. Končno premoženje tega zaklada je znašalo 81.622 K 84 v. Ustanovni sklad za onemogle obrtnike je imel l. 1911 dohodkov 611 K 59 v, stroškov pa 600 K. Njegovo imensko stanje je znašalo ob koncu l. 1911 14.748 K 79 v. Zaklad za višjo trgovsko šolo v Ljubljani se je pomnožil l. 1911 za 3557 K 08 v in je znašalo njegovo stanje ob koncu l. 1911 86.378 K 69 v. Zaklad za južnoavstrijsko razstavo v Ljubljani se je pomnožil l. 1911 za 2091 K in je znašal ob koncu l. 1911 4091 K 50 v. Zaklad za volitve, ki se je pričel nabirati l. 1911, je znašal ob koncu leta 1911 1000 K.

Nato se oglasi k besedi zbornični svetnik g. Lenarčič ter predlaga istotako odobritev računa. Zbornični svetnik Kregar interpelira zaradi južnoavstrijske razstave na kar mu odgovori zbornični predsednik, da pride ta zadeva na dnevni red prihodnje seje.

Nakup zborničnega uradnega poslopja.

Tajnik dr. Murnik poroča nato o nakupu uradnega zborničnega poslopja v Beethovnovi ulici št. 3 (6).

Iz njegovega poročila posnamemo, da je trgovsko ministrstvo zahtevalo izkaz, da da mestna občina obrtniški zbornici sredstva kot ekvivalent za svojo dolžnost preskrbeti zbornici brezplačno stanovanje. Mestna občina ljubljanska je ponudila odpravnino v znesku 70.000 kron, plačljivih v 35letnih obrokih po 2000 K. — Nato se je sklenila kupna pogodba z lastnikom Avgustom Jenkom in se prevzame dolg pri Kranjski hranilnici pod istimi pogoji, kakor jih je imel prejšnji lastnik. Prevalitev dolga v spričo krize na denarnem trgu ni oportuna. Stroški za selitev, adaptacije in drugo so v zborničnih računih popolnoma pokriti, zato priporočajo združeni odseki:

1. Sklenjena kupna pogodba za hišo št. 3 (6) v Beethovnovi ulici se odobri.

2. Obdrži se hipotetni dolg pri Kranjski hranilnici v znesku 39.500 kron.

3. V pokritje stranknih stroškov je porabili razpoložljiva zbornična sredstva, eventualno v principu tudi fond za obrtniško visoko šolo in prebitki iz pokojninskega zaklada. Sklepanje o tej porabi se vrši šele tedaj, kadar bi se izkazala potreba. (Sprejeto.)

Zbornični tajnik dr. Murnik poroča nato o prošnji **deželne zveze za tujski promet na Kranjskem** za podporo. Zvezi se dovoli tudi letos podpora 600 K.

Obrtni nadaljevalni šoli v Metliki za razširjenje trgovskega tečaja se dovoli enkratna podpora 50 K.

Obrtni nadaljevalni šoli v Toplicah - Zagorju za osnovo rudarskega tečaja se dovoli enkratna podpora 50 K za slučaj ustanovitve tega tečaja.

Obrtni nadaljevalni šoli v Žireh, ki naj se ustanovi, ker je tam 92 vajencev raznih strok, se dovoli kakor običajno za take šole na deželi 100 K.

Okrajno glavarstvo v Litiji je sporočilo trgovski in obrtniški zbornici, da je zbornični zastopnik v odboru obrtne nadaljevalne šole v Toplicah - Zagorju g. Tomaž Koprivc izvoljen za župana in vsled tega že itak v odboru. Na predlog zborničnega svetovaleca Bučarja je bil izvoljen načelnik gostilničarske zadruge v Zagorju g. Karel Korbar za zborničnega zastopnika.

Zbornični svetnik g. J. Ložar umakne predlog glede obrtnega katastra.

Nato poroča zbornični svetnik g. Kamilo Pammer o **davčnih in pristojbinskih olajšavah za konsumna društva** ter priporoča naslednjo peticijo na gosposko zbornico:

Dne 20. junija 1912 v Ljubljani se vršča plenarna seja trgovske in obrtniške zbornice za Kranjsko si usojta prositi visoko gosposko zbornico, da ne pritrdi od visoke poslanske zbornice storjenemu sklepu z dne 29. marca 1912. glede davčnih in pristojbinskih olajšav za pridobitinske in gosposke zadruge v toliko, v kolikor se tičejo te olajšave konsumnih društev.

Popolnoma priznavajoč namen visoke poslanske zbornice nakloniti gotovim pridobitinskim in gosposkim zvezam, ki služijo pospeševanju poljedelskih in maloobrtnih interesov, davčne in pristojbinske olajšave, zbornica tem odločnejše poudarja, da bi te olajšave, če pridejo v dobro tudi konsumnim dru-

štvom, tvorile veliko nevarnost za trgovino in obrt.

Ze dancs je škoda, ki jo trpe trgovci in obrtniki vsled konsumnih društev, zelo velika ter se jasno zrcali v zmanjšanju davčne sile srednjega stanu. Samo najintenzivnejše delovanje, napetje vseh fizičnih in duševnih sil in polno izkoriščanje strokovnega znanja je preprečilo do danes, da niso gosposdarski polomi samostojno pridobivačih dobili še večjega in tudi za družbo katastrofalnega obsega. Če pa dobe konsumna društva potom zakonodaje še večje davčne olajšave, ter se na ta način konkurenca in škodo obrtnikov iznova premakne, potem ni dvoma, da izpodkoplje to trgovcem in obrtnikom tla za eksistenco. S tem pa preneha tudi samostojni srednji stan ter stopi na njegovo mesto cela vrsta nesamostojnih. Iz tega v smislu splošnosti in države ležече vzroka ponavlja trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko

prošnjo

do visoke gosposke zbornice, da naj sklepa visoke poslanske zbornice z dne 29. marca 1912. tihočim se znižanja davkov in pristojbin za konsumna društva, ne ugodí. (Sprejeto.)

Zbornični svetnik g. Fürsager pozdravlja predlog svetnika Pammerja, ter oriše škodljivost sklepa poslanske zbornice za malo trgovino in obrt.

V zadnjih letih je opaziti tendenco, da skuša vlada z raznimi odredbami omejiti delokrog male trgovine. Nato meri omejitev prodaje žganja v zaprtih steklenicah, piva v zaprtih steklenicah in drugo v malih trgovinah. Davčne olajšave konsumnim društvom pa bi male trgovce in obrtnike v prilog velikim podjetjem uničile, kar je nedopustno. Predlogu se pridruži tudi zastopnik deželne zveze gostilničarske zadruge zbornični svetnik Bučar.

Predlog združenih odsekov je bil soglasno sprejet.

Nato poroča zbornični svetnik Lenarčič o osnovi sveta za obdajevce tovarniških poslopij.

O tem, da je hišni davek v Avstriji jako občutljiv, so mnenja edina. Obremenitev po davku, ki zadeva hišno posest, je silno tehtovita. Pod tem bremenom omagujejo hišni posestniki in najemniki, zadržuje pa to težko breme seveda tudi gradbeno podjetnost. Vsestranskim zahtevam, da se olajša to breme, se tudi vlada ustavlja ni mogla ter se je odločila za reformo hišnega davka. Toda naši časi so malo ugodni za gladko in hitro odpravo velikih zakonskih predlog, in tako reformna akcija le počasi napreduje. Med glavnimi, ki jih vzbujajo obdačevanje hišne posesti, zavzema znamenito mesto obdačitev poslopij, ki služijo obrtnim in tovarniškim namenom. Obdačitev, sloneča na zastarelih določilih, daje upravičeno povod mnogostanski nezadovoljnosti in obilnim pritožbam. Toži se upravičeno o trdem postopanju, o nepravilni, stvarno neutemeljeni očitnosti vrednosti takih poslopij, o neenakomernem in čisto tudi samovoljnem postopanju. Napovedi lastnikov se sprejemajo redkokdaj od strani oblasti za podlago obdačenju, navadno prihaja do znatnih poviškov. To dejstvo, zlasti pa okolnost, da je ocenitev čisto neenakomerna, more v prav odločilni meri vplivati na konkurenčno zmoglost in silo podjetnikov. Vpoštevaajoč zahteve interesov in uvidevajoč potrebo stvarno

Rienzi, zadnji tribunov.

Zgodovinski roman.

Spisal Edward Lytton - Bulwer.

(Dalje.)

Ko je Vivaldi postavil čašo na mizo je rekel:

»Zvon je nehal peti.«

»Bog se usmili razbojnika,« je dostavil Bruttini.

Komaj so bile te besede izgovorjene, se je zaslislalo na vratih trikratno trkanje. Gostje so se v nemem začudenju pogledali.

»Novi gostje,« je rekel Montreale.

»Prosil sem nekaj zanesljivih prijateljev, naj pridejo zvečer v našo družbo. Na vero, dobro so došli. Noter!«

Vrata so se počasi odprla. Po trije in trije v vrsti so vstopili — senatorjevi stražniki. Bližali so se v molčečem redu. Obstopili so obložen mizo, napolnili prostorno dvorano in luči so odsevale od njihovih oklopov kakor od jeklenega zidu.

Zbrani gostje niso ziniti besedice; bili so kakor okameneli. Zdjaj so stražniki stopili na stran in v dvorano je prišel Rienzi sam. Približal se je mizi, prekrizal roke na prsih in njegov pazljiv pogled je šel od gosta do gosta in se končno ustavil na Montreale, ki je bil — edini iz cele družbe — prišel zopet k sebi in vstal s svojega stola.

Ko sta zdaj ta dva tako slavna, tako ponosna, spretna in častihlepna moža stala oko v oko drug pred drugim, se je zdelo, kakor da so v njih obeh utelesena in na boj pripravljena moč in duh, red in preprič, meč in liktorska palica, vsa nasprotujoča si načela, ki stvarjajo, vladajo in podirajo države. Oba sta molčala, kakor bi bila drug drugega začarala s pogledi.

Montreale je s prisiljenim nasmehom prvi izpregovoril.

»Rimski senator! Smem-li verjeti, da te je semkaj privabila moja skromna pojedina in smem-li domisljati si, da so ti obročeni izraz tvoje pozornosti za moža, ki se je vedno kratkočasil z orožjem?«

Rienzi ni odgovoril ničesar in le z roko mignil stražarjem. Ti so v trenutku prišli Montreale. Zopet je Rienzi pogledal po zbranih gostih — in kakor plah pič pred velikansko kačo, tako je pred gorečim senatorjevim pogledom zatrepetal Pandolfo di Guido. Počasi je Rienzi dvignil svojo nesrečno roko — Pandolfo je to videl, zaslužil svojo usodo, se prestrašil in padel brez zavesti vojakom na roke.

Se enkrat je senator naglo pogledal po gostih, sedečih za mizo, potem se je obrnil proti vratom z zaničljivim usmevom, kakor da bi se mu ne zdelo vredno se pobrigati za navadnejši plen. Noben dih ni bil došlejšel prišel čez njegove ustne — vse

se je molče izvršilo. Sele ko je dospel do vrat, se je ozrl, pogledal vitezu sv. Ivana v pogumni, neprestrašeni obraz in rekel skoro šušljaje: »Gautier de Montreal — vi ste slišali mrvaški zvonec.«

IV.

Gautier de Montreal obsojen.

Molče se je dal zapovednik velike kompanije prepeljati v Kapitol-sko ječo. Tekmeča za gospodstvo nad Rimom sta zdaj prebivala v enem in istem poslopju: eden v ječi, drugi v palači. Stražarji so mu prizanesli z verigami in pustili na mizi svetilko; pri svitu te luči je Montreale zapazil, da ni sam — njegova brata sta bila prišla še pred njim v ječo.

»Srečno svidenje,« je dejal vitez sv. Ivana. »A mi smo skupaj preživeli že vselejše noči, kakor utegne biti nocojsnja.«

»Kaj se ti moreš še šaliti, Gautier?« je skoro jokaje rekel Arimbald. »Mar ne veš, da je naša obsodba zagotovljena in da nas že gleda smrt.«

»Smrt,« je ponavljal Montreale in je zdaj prvič prebledel in morda prvič v svojem življenju občutil pretresujočo grozo. »Smrt!« je ponovil drugič. »Nemogoče! Ne bo se tega upal, Brettone. Vojaki s severa se bodo uprli in nas rabelju iztrgali iz krepeljev.«

»Ne udajaj se praznim upanjem,« je godrnjal Brettone; »vojaki stoje pred Palestino.«

»Kako! Tepec zabiti — kaj si sam prišel v Rim in smo mi zdaj sami s tem strašnim človekom?«

»Ti si tepec! Čemu si prišel v Rim?« je odgovoril brat.

»Vendar zato, ker sem vedel, da si ti zapovednik Rienzijeve vojske. A prav praviš — bedasto sem storil, da sem proti tribunu postavil tako slabo glavo, kakor je tvoja. Dovolj! Očitano nič ne koristijo. Kdaj so vaju prišli?«

»V mraku — v trenutku, ko sva imela rimska vrata za hrbtom. Rienzi je prišel skrivaj semkaj!«

»Hm! Kaj more vedeti, kar bi govorilo proti meni? Kdo me je mogel izdati? Moji pisarji so zanesljivi, vsi vredni zaupanja — izvzemši mladega, ki se kaže tako marljivega — Angela Villanija.«

»Villani! Angelo Villani!« sta v eni sapi zaklicala brata. »Ali si mu kaj zaupal?«

»Bojim se, da je — vsaj deloma — videl mojo korespondenco z vama in z baroni. Bil je eden mojih pisarjev. Ali vesta kaj več o njem?«

»Gautier — nebo te je udarilo s slepoto,« je dejal Brettone. »Angelo Villani je senatorjev ljubljeneč.«

»Potem so me prevarile njegove oči,« je s sveto grozo mrmljal Montreale »in kakor bi se bil vrnil njen duh iz zemlje, tako me je Bog iz njenega groba pobil.«

Sledil je dolg molk. Montreale, čigar smeli, sangvinični tempera-

ment se ni dal nikoli za dlje časa ukloniti, je končno zopet izpregovoril.

»So-li senatorjeve blagajne polne? A to ni mogoče.«

»Prazne so, kakor žep kakega dominikanca.«

»Potem smo rešeni. Naj pove cenno za naše glave. Denar mu bo bolj koristil kakor kri.«

In kakor bi bila ta misel napravila vsako drugo ugibanje nepotrebno, je Montreale razgrnil svoj plašč in se vlegel na deske, ki so stale v kotu.

»Ležal sem že na slabejših posteljah,« je rekel in je čez nekaj trenutkov že trdno zaspal.

Z zavistjo in z začudenjem sta brata poslušala njegovo globoko in mirno dihanje. Za pogovor pa nista bila razpoložena. Sedela sta molče poleg spečega brata kakor dva kipa. Čas je mineval in prvi hladni zrak polnoči sledeče ure je prišel skozi križ na okencu ječe. Tedaj je zaškripalo v ključavnici, vrata so se odprla in vstopilo je šest orožencev. ki so šli mimo bratov ter se je eden z roko dotaknil Montreale.

»Ha!« je ta rekel v mehkem provencalskem narečju obrnivši se v spanju, »zdaj, sladka Adelina pač še ne bova vstala — kako dolgo je že, kar nisva bila več skupaj.«

»Kaj pravi?« je zarenčal stražar in je Montreale močno stresel.

(Dolga prihodnja.)

pravilne in enakomerne ocene tovarniški porabi službe poslopij, se je nižjeavstrijsko finančno ravnanje odločilo, da osnuje poseben svet za obdajev tovarniških poslopij. Ta svet sestoji iz stvarno izkušenih mož, iz strokovnjakov raznih strok, ter ima nalogo, v spornih primerih oddajati svoje mnenje o oceni tovarniških poslopij. Naprava je dobra in zdrava ter je gotovo, da mora prav blagodejno vplivati na predmetno davčno prakso. Združeni odseki so prišli soglasno do sklepa, da je umestno, storiti pri tukajšnjem finančnem ravnanju korake v ta namen, da se enaka naprava ustanovi tudi za našo deželo. Kot zastopnika industrijalnih interesov je častita zbornica v to poklicana, kakor je tudi umestno, da izreče svojo pripravljenost sestavljati listo za ta opravila sposobnih oseb. Čast mi je predlagati: »Častita zbornica skleni: Obrniti se je na c. kr. finančno ravnanje v Ljubljani s prošnjo, da po nižjeavstrijskem vzgledu osnuje za Kranjsko svet za obdajev tovarniških poslopij. Hkratu je izreči pripravljenost, da zbornica sestavi seznam, ki naj bi štel 5 do 8 oseb.« (Sprejeto.)

Prošnja zbornice služe Franca Pogačnika, ki je v službi že od 29. maja 1911, se ugotovi ter se Fran Pogačnik nastavi definitivno z normirano plačo in stanarškim določenjem.

Zbornični svetnik Leopold Fürsager je vložil tri nujne predloge in sicer:

Visoka zbornica skleni: naprositi je visoko c. kr. deželno vladu, da naroči obrtnim oblastim, da se pri podeljevanju obrtnih listov za trgovske obrte strogo drže na zakonite določbe § 38., odstavek 2. in 3., ter na določila § 13 a obrtnega reda.

Resna potreba je, da se obrtne oblasti v vsakem primeru, če izdajo obrtni list za branjarjo ali kramarijo, strogo drže tozadevnih predpisov ter stranko opozore, da ne sme prodajati sladkorja, dišav, kave, čaja, barv, materialnega blaga, mineralnega olja in žganja. Novi obrtni red je uveden za štiri trgovske stroke sposobnosti dokaz. Vrednost te obrambe za one obrte, ki niso vezani na tak dokaz, leži danes posebno v tem, da smejo najvažnejše konzumne predmete in sicer: kavo, sladkor, čaj, dišave, mineralno olje, materialno blago, barve in žganje v zaprtih steklenicah prodajati le oni trgovci, ki imajo obrtni list za trgovino z mešanim specerijskim, kolonialnim ali materialnim blagom ter so se izkazali z dokazom strokovne sposobnosti. Ta obramba detajlne trgovine pa pride do veljave le tedaj, če se določila zakona strogo izpolnjujejo ter se zlasti prepreči, da osebe, ki so brez trgovske izobrazbe in so si pridobile le obrtni list za branjarjo ali kramarijo, v resnici ne prodajajo onih predmetov. Pri nas je v tem oziru opaziti precej ohlapno prakso. (Sprejeto.)

Zbornični svetnik gosp. Leopold Fürsager stavi nato nujni predlog, da se dovoli tudi potnikom III. razreda na avstrijskih železnicah uporaba jedilnih voz, kar je v pospešitev tujkega prometa.

Nato stavi isti svetnik še nujni predlog za prezidavo kolodvora na Jesenicah, kjer se vsled velikega prometa dogajajo vedno nesreče. Postaviti bi bilo treba vsaj en otočni peron. (Sprejeto.)

Zbornični svetnik gosp. Bučar interpelira zaradi oddaje gostilničarskih koncesij ob belokranjski železnici podjetnikom.

Na interpelacijo je odgovoril zbornični tajnik dr. Windischer. Zbornica se je takoj obrnila do c. kr. okrajnih glavarstev s prošnjo, da kjer le moč vpoštevajo prošnje domačih interesentov za gostilne in kantine. Glavarstvo v Črnomlju je na to vlogo tudi odgovorilo v ugodnem zmislu. Pozneje je zbornica v istem predmetu vsled dopisa črnomljske zadruge posredovala pri c. kr. deželni vladi ter zadrugi sami poslala vsa zaprosila pojasnila. Časopisi so pač prinašali pritožbe o tem, da se podjetniki sami tudi pečajo s trgovanjem in oskrbovanjem delavcev, ali pozitivnega materiala ni došlo. Zbornica je tudi pravočasno opozorila, da treba paziti pri novih trgovinah na strokovno izvežbanost zglasiteljev.

Zbornični svetnik gosp. Hribar graja, da okrajna glavarstva ne odgovarjajo na tozadevne intervencije trgovske in obrtniške zbornice in da tega tudi ne stori deželna vlada, ko zbornica vendar zasluži, da ji v stvarih lastnega delokroga vsaj odgovore. Tudi je odgovorilo okrajno glavarstvo v Črnomlju na tozadevno slovensko vlogo v nemškem jeziku. Zbornica je stranka, ki ima pravico zahtevati, da se rešijo njene vloge v jeziku, v katerem so bile vložene. Zbornični svetnik gosp. Bončar se zadovoljuje s pojasnilom.

Predsednik gosp. Knez obljubi, da bo zbornica ukrenila vse, da se upravičenim pritožbam ustreže.

Zbornični svetnik g. Kregar umakne svoje nujne predloge, ki se nato odkažejo odseku ter pridejo na dnevni red prihodnje seje.

Zbornični tajnik gosp. dr. Windischer odgovarja nato na dve vprašanji zborničnega svetnika g. Podlesnika. Telefonska zveza z Gorenjsko je že 20 let na dnevnem redu, ker pa se ti načrti propagirajo tudi že z druge strani, zlasti od okrajnih glavarstev ter prihajajo vedno novi načrti, je postala zadeva zelo komplicirana in ni prišla še do rešitve. Kar se tiče **podržavljenj pošte v Kranju**, so bile vložene že večkrat tozadevne prošnje na ravnanje v Trstu in tudi deputacija je bila pri ravnanju dvornemu svetniku Pataju, ki pa se je naravnost izrazil, da so vse tozadevne prošnje brezupne.

Nato zaključil predsednik gosp. Knez z javno sejo ter sledi tajna seja.

Atentat na komisarja Čuvaja.

(Končana policijska preiskava. — Uradni list »Narodne Novine« o preiskavi. — Nov veleizdajniški proces?)

V Zagrebu, 20. junija.

Policijska preiskava proti atentatorju Jukiću je končana. Jukića in 16 dijakov je policija že prepeljala v zapore zagrebskega sodnega stola, spise pa je izročila državnemu pravdniku.

Današnji uradni list »Narodne Novine« piše o uspehu preiskave proti Jukiću to-le:

»Kakor smo poizvedeli, je državno pravdniku že vse spise odstopilo preiskovalnemu sodniku in sicer proti Jukiću radi hudodelstva zavratnega umora in javnega nasilstva, proti ostalim osumljencem pa zaradi sokrivde pri zločinu umora.

Izvedeli smo nadalje, da je bil atentat na kraljevskega komisarja med okrivljeni že zdavnaj pred izsvištvi po Jukiću dogovorjen in da so bila sredstva za izvedbo atentata že dosti prej pripravljena.

To sredstvo bi naj bila bomba in to bomba izredne pogibeljnosti, kakršne redno fabricirajo po arsenalih: sam atentator se je naučil delati bombe in sicer v kraljevini — Srbiji (!).

Nadalje smo poizvedeli, da je Jukić priznal, da je že gotovo bomba semkaj prišel in z njo še drugih eksplozivnih tvarin za pripravljanje bomb, vse to v svrhu, da izvede atentat.

V isto svrhu je dobil tudi v Srbiji (!) še en vojaški revolver, s kakršnimi so oboroženi srbski častniki. (NB. Notorično je znano, da je Jukićev browning dunajski fabrikat!) Vse to je dobil od nekega častnika.

Izvedeli smo nadalje, da so neki osumljenci gotovo, po atentatorju iz — Srbije donešeno bombo, skrili v Zagrebu, kjer je bila mnogo pred atentatom najdena in od redarstva demontirana.

Atentator je v Zagrebu vpotrebil svoje znanje, pridobljeno si v Srbiji, ter je skupno z osumljeni delal bombe ter preiskoval njih uspešnost in učinek v nekem gozdiču, kjer so bili v resnici ostanki teh bomb po navodilu in ob sodelovanju nekega izmed Jukićevih sokrivcev tudi najdeni.

Ni se jim posrečilo izdelati druge, sigurno učinkujoče bombe.

Ker iz gotovih vzrokov ni bilo mogoče izvršiti atentata z gori imenovanim častniškim revolverjem, so sklenili, naj se atentat izvrši z navadnim browning revolverjem, ki ga je atentatorju v to svrhu dal eden izmed osumljenih.

S tem revolverjem je bil v resnici tudi izvršen atentat.

V kolikor smo se informirali, je na razpolago dosti zanesljivih podatkov, da je dogovor in sporazum glede izvedenega atentata prešel preko mej Hrvaške, tako da so tudi neki dijaki v Dalmaciji in Pragi v zvezi in dogovoru s tukajšnjimi osebami zapleteni v atentat.

Istotako je bilo vsled redarstvene preiskave in vsled priznanja osumljencev dovolj razloga za bojazn, da bi temu atentatu sledili še slični in sicer izven mej Hrvaške in Slavonije po zemljah, kjer so imele delovati organizacije za slično »praktično delo, a v svrhu revolucioniranja mas, da se osnuje ena idinsvena jugoslovanska država na temelju republikanskem, v kateri bi naj bili poleg Srbije, Bosne in Hercegovine tudi Hrvaška in Slavonija. (Zopet Nastičevsko maslo! Nastić je, kakor znano, tudi govoril o — jugoslovanski republiki.)

Program sedaj omenjenih organizacij je bil sestavljen v posebnem, v kraljevini Srbiji tiskanem statutu,

odkoder je semkaj poslan in razširjen v mnogih izvodih med dijaštvom in bil pri nekaterih izmed osumljencev tudi najden.

Zatrjujejo nam, da bodo skušali sodno preiskavo končati v čim najkrajšem roku, tako da bi se glavna obravnava vršila že okrog druge polovice meseca julija.

Tako »Narodne Novine«. Ni dvoma, da je vse, kar so napisale »Narodne Novine«, tendencijsno pobarvano.

Iz vsega tega pa sledi, da se pripravlja v Zagrebu veleizdajniški proces v drugi izdaji.

Prepričani pa smo, da se bo tudi ta proces končal z blamažo in fiaskom, kakor prvi pod baronom Rauchom.

Stranka prava in kraljevski komisar.

Kakor znano, je ustvaril kraljevi komisar Čuvaj z odredbo komisijo za legislativna predela in poklical k sodelovanju iz vrst opozicije nekaj politikov v to komisijo. Samo ob sebi je umetno, da so ti te svoje mandate odklonili in so izdali tozadevno izjavo. Tudi člani stranke prava so sedaj poslali kraljevemu komisarju pismo, ki se glasi:

Vaša ekscelenca!

Z ozirom na dopis z dne 12. junija t. l. št. 2712., s katerim ste nas imenovali brez našega prejšnjega privoljenja za člane z odlokom dne 7. junija ustanovljene stalne komisije za pravodajna dela v vseh panogah avtonomne uprave kraljevine Hrvaške in Slavonije, si usojamo Vam sporočiti sledeče:

Ker je vsled prenehanja ustave in uvedbe komisarijata pravodajno delovanje za to edino kompetentnega hrvaškega sabora preprečeno,

ker bi morala komisija, ki ste jo ustanovili, nadomestiti in s tem posredno sankcionirati sedanji protustavni položaj, ki je v polnem nasprotju k členu II. zakona iz leta 1867. in k inartikulirani kronski prilegi,

ker je Vaša odredba z dne 7. junija nasprotna temeljem ustave in času primerni zakonodaji, zlasti določilom § 4.,

ker onemogoča Vaša odredba o preventivni cenzuri sodelovanje časopisja v pravodajnem delu in prepreči potrebno razmotrivanje v javnih organih,

ker ne moremo pod sedanjimi okolnostmi brez varstva imunitete izražati prosto svoje mnenje in je nam tedaj onemogočeno zastopati svoje strankarsko stališče, kakor bi to morali v vsaki pravodajni korporaciji,

odklanjamo imenovanje v to komisijo.

Dr. Banjavčić, dr. Horvat, dr. Milobar, dr. Prebeg.

Štajersko.

Iz Žalca. V sredo popoldne smo spremili k zadnjemu počitku živinozdravnika gosp. Josipa Zupančiča. Kakor smo že v »Slovenskem Narodu« javili, je doletela gosp. Zupančiča nagla smrt. V ponedeljek zvečer je še došel zdrav in vesel v gostilno g. Hausenbichlerjeve in je večerjal. Okrog 11. ponoči je spremlil neko gospo skozi dvorec sredi trga proti domu. Sredi dvorovreda je pa zaostal. Gospa je mislila, da je kam odšel in je šla domu. Nekaj minut kasneje so ljudje slučajno našli gosp. Zupančiča vsega v krvi na tleh. Poklicali so hitro zdravnika g. dr. Bergmanna; ta je takoj prišel, a je le mogel konstatirati smrt vsled krvotoka. V Žalcu je deloval gosp. Zupančič nekaj manj kot eno leto in si je pridobil obče spoštovanje tržanov in kmetov. Na zadnji poti so ga spremlili žalski Sokoli, gosp. župan Širc z več občinskimi odborniki, zastopniki akademskih društev »Adrije«, »Slovenije«, »Tabora« in »Društva slovenskih veterinarjev na Dunaju«, več stanovskih tovarišev in mnogo drugega občinstva. Ob odprti gomili se je poslovil od pokojnika v imenu prijateljev in tovarišev gosp. Janko Lesničar. Gosp. Zupančič je bil šele 27 let star in je lansko spomlad na živinozdravniški visoki šoli dovršil svoje študije.

Iz Laškega trga. V konkurz je prišel tukajšnji neprotokolirani trgovec Viljem Grossnig. Začasni upravitelj konkurzne mase je odvetnik gosp. dr. Kolšek. Pasiva znašajo več tisoč kron.

Iz Gradca. Državni poslanec in profesor na državni obrtni šoli Fr. Held je dobil naslov šolskega svetnika. Nočemo biti hudobni in zato tudi ne bomo pisali kakih komentarjev. A da mandat pomaga do hitrejšega avanzma in do različnih naslovov, to bi lahko povedala tudi Heldova tova-

riša Marckhl in dr. Verstovšek.

Iz Celja: Vpisovanje v I. razred c. kr. samostojnih nemško-slovenskih gimnazijskih razredov v Celju se bo vršilo 6. julija in 16. septembra t. l. od 8.—10. dopoldne.

V Loki pod Žusmom mislijo nekateri zasleplenci na šulferajnsko šolo! V popolnoma slovenskem kraju! V tamošnji tovarni za kopita je nastavljen nekaj Nemcev, ki se najbrže smatrajo za ogroženo nemško manjšino. Ti delajo propagando med kmeti za nemško šolo. Ljudstvo je v Loki, kakor na Žusmu šoli skrajno sovražno, črti učiteljstvo in hoče le polnnevni poduk za tri, štiri leta. A za — nemško šolo bi se dalo dobiti! Slovenski okrajni šolski svet šmarski bi vendar naj uredil šolske razmere v Loki, ki so nevzdržljive — istotako na Žusmu. Na kratkovidne proteste kakih posameznikov se vendar ne kaže ozirati.

Šoštanjka sodnija. Gospod kazenski sodnik Sellyey ima dopust, med tem pa vadi šoštanski in velenjski pevski zbor za nastop v nedeljo, dne 23. t. m. Vsaki dan ga k očija povede v Velenje in pozno v noč zopet nazaj. Tudi zadnjič je bil g. Sellyey hudo bolan; obhajali so odhodnico gđ. Kreutzerjeve, že ob šestih popoldne načeli šampanjca, seveda drugi dan je bila glava tako težka, da ni mogel priti v pisarno in uradovati; na večer pa je že lahko zopet dvorjani omenjeni kontoristini in ji nesel do kolodvora šopek, opremljen s frankfurcarico. Zahtevamo odločno na naši sodnji že enkrat reda, sodnik je tu, da uraduje, ne pa da ima neopravičen dopust.

Trbovlje. »Sokolsko društvo« v Trbovljah priredi svoj, že dolgo časa nameravani izlet k Sv. Katarini nad Trbovljami v nedeljo popoldne, dne 23. jun. s polnoštevilno godbo »pazniškega in delavskega društva«. Povabljeni so vsi prijatelji in podporniki našega društva, da se gotovo udeležijo tega lepega zleta, kakor tudi naši kmetski somišljeniki po sosednjih vaseh in bratje Sokoli iz Hrastnika.

Drobne novice. Stavka mizarjskih pomočnikov v Gradcu? Današnji graški listi pravijo, da je stavka mizarjskih pomočnikov v Gradcu malodane neizogibna. Pomočniki zahtevajo zvišanje minimalne mezde, in sicer socialistični za 15%, krščansko — socialni pa za 12%. Mojstri pravijo, da mora ostati pri dosedanjih minimalnih mezdah, pač pa so pripravljani dati onim, ki so že najmanj dve leti pomočniki in delajo v obratu že vsaj 2 meseca, 5% povečanje. Ker ne bodo popustili veliko ne eni, ne drugi, je stavka skoro neizogibna. — Iz Dobrne poročajo: Na vrtu pri »Theresienheimu« je videti cvetečo yukko. Rastlina je visoka približno 1 m in cvete po 26. letih prvič. Cvet je visok 98 cm. — Iz Rogatke Slatine poročajo: Zadnji imenik kopalskih gostov z dne 15. junija izkazuje letos že 645 gostov. Prava sezona se bo pa pričela šele meseca julija. Vreme je bilo doslej še bolj hladno in nič preveč vabljivo za bivanje na deželi. — Iz Maribora. Zastrupiti se je hotel železničar Artur Radl. Ko je došel železniški zdravnik dr. Drasch, je bil Radl že nezavesten. Spravili so ga v bolnišnico. — Iz Žalca nam poročajo: Dne 18. junija je gna kmečki fant Jurij Tramšek žrebca k premovanju v Zalec. Žrebec pa se je vsled nekega mimo divjajočega avtomobila tako ustrašil, da je začel skakati, pri čemur je zadel in pokopal Tramška pod seboj. Fantu je stisnil s tem oprsje. Nezavestnega so spravili Tramška v celjsko bolnišnico. — Iz Konjice poročajo: Šolarju Jakobu Strašku je strlo mlinsko kolo roko. Fant je odšel k Bučejevemu mlinu, ko ni bilo mlinarja doma in si je dal tam po nepotrebnem opraviti okrog kolesja. — Iz Rogatke poročajo: Te dni je šel kočarski fant Janez Turk iz Gradca v vas k Tereziji Perkovič v St. Florijanu. Terezijina sestra Marija bi pa fanta tudi rada imela. Sestri ste se tako glasno skregali, da je došel oče, ki je končno zaljubljenega fanta s sekirino ročajem tako obdelal, da je težko ranjen obležal. — Iz Maribora. Dne 17. junija sta se sprla v Šmiklavžu pod Mariborom Anton Logarič in njegov zet Gašpar Lešnik. Preprič se je razvil tako daleč, da sta z revolverji drug na drugega streljala. Logarič je ostal nepoškodovan, Lešnik pa je na glavi ranjen.

Koroško.

Borovlje. Telefonska postaja v Borovljah je dobila interurbano zvezo z glavnimi mesti v Avstriji in z Budimpešto.

Nesreča v rudniku. Predkopac Josip Leitner iz Spitala je hotel izpodkopati v Hüttenbergu večjo plast zemlje. Pri tem se je plast utrgala in mu padla na drog, ki se mu je zasačil v trebuh. Leitner je v kratkem umrl.

Primorsko.

Iz šolske službe. Profesor na državni realki v Trstu Anton Štefaničdes in profesor veronauka na državni realki v Gorici dr. H. Zorn sta dobila naslov šolskega svetnika.

Tržaška porota. Včeraj se je vršila obravnava proti 31letnemu vrtnarju Ivanu Lahu zaradi roparskega umora. Lah je vdrl v ponedeljek, dne 12. februarja — bil je tudi pijan — v stanovanje zakonskih Osvalt v Kantridi. Moža ni bilo doma. Nasilnež je zahteval od žene denarja, in ker mu ga ta ni hotela dati, jo je napadel s sekuro in jo do smrti pobil. Nato je ukradel iz njenega predala 120 K denarja, poleg tega pa je pobral še iz kovčegov Osvaltovih stanovalcev za več kot 380 K denarja in drugih vrednosti. Lah prizna, da je res udaril Osvaltovo s sekuro, toda trdi, da jo ni mislil ubiti, marveč jo je hotel le omotiti, da bi pokradel denar. Obravnava se je vršila v slovenskem jeziku, tudi vsi porotniki so prisegli slovensko. Po zaslišanju prič je predlagal zagovornik, da naj se preišče duševno stanje obtoženca, ki je baje bolan na možganih, ker je kot 20letni fant padel nekoč 7 m globoko v neki prepad. Sodišče je tej zahtevi ugodilo in preložilo obravnavo.

Izlet tržaške kmetijske družbe v Pazin, ki bi se bil moral vršiti, je družba preložila na negotov čas. Pač pa priredi družba v nedeljo poučni izlet v Koper.

Nadomestna deželnozborska volitev v Pulju, ki je bila razpisana na 23. junija, je kakor smo že poročali, namestništvo zaradi nerednosti Lahov odgodilo in se vrši volitev šele v nedeljo, dne 28. junija.

Samomor na parniku. Včeraj se je zastrupil na Lloydovem parniku »Cleopatra« v Trstu tretji natak Andrej Petojevič iz Šibenika. Pil je octovo kislino. Prepeljali so ga v bolnišnico. V njegovi kabini so našli hranilno knjižico, vredno 2000 K. — Vzrok samomora je torej brzokone nesrečna ljubezen.

Umor v Trebiču. V Trebiču je včeraj zaklal pleskar Karel Hrovatin 38 letno Katarino Kristanovo. — Kristanova je bila preje kuharica fajmoštra pri Sv. Jakobu v Trstu in njej je tudi župnik zapustil v oporoki, da sme uživati do smrti njegovo premoženje. Zaradi te oporoke so se vedno ponavljali prepri med Kristanovo in med župnikovimi sorodniki, ki so bili seveda s to oporoško oškodovani. — Pleskar Karel Hrovatin je potreboval včeraj 1000 K, obrnil se je do svojega vnuka Mat. Hrovatina, da naj mu on denar posodi. Ta mu je obljubil denar pod pogojem, če se podpiseta kot poroka oče Karla Hrovatina in Kristanova. Karel je šel h Kristanovi in jo prosil za to uslugo. Kristanova mu je uslugo odrekla. Začela sta se pripraviti in med preprirom je napadel Karel Hrovatin Kristanovo z nožem. Ko je Kristanova večkrat zadeta obležala v mlaki krvi, je morilec pobegnil, toda policija ga je kmalu nato aretirala. Policija sumi, da so krivi pri umoru tudi ostali Hrovatinovi sorodniki. Obdukcija Kristanove je dokazala, da je bila 11krat zabodena in da sega najhujši vbodljaj od vrata do levih prsi. Včeraj so aretirali tudi morilčevega očeta Matijo Hrovatina.

Dalmatinski dijaki beže iz domovine. Vsled neprestanih zasledovanj in hišnih preiskav po stanovanjih dijakov v raznih dalmatinskih mestih, se je polastilo dijakov toliko ogroženje nad tem nasilstvom, da so začeli trumoma bežati iz domovine. Skoro vsak dan prinese kaj novega. Sedaj iščejo v enem, sedaj v drugem mestu sokrivcev glede atentata na Čuvaja, toda navadno brez rezultata. Več dijakov je pobegnilo v Črno goro. Nekaj izmed beguncem so prijele avstrijske oblasti na meji in jim zabranile prestop. Ti dijaki so se nato vrnili na obal in se vkrcali na laške parnike, s katerimi so se odpeljali v Italijo. Kljub temu se preiskave še vedno nadaljujejo.

Dnevne vesti.

+ Neslana reklama. Gospod Lončarič, — ki je bil svoj čas živahen prista naše napredne stranke, ki pa je potem šel s trebuhom za kruhom, tako da je danes živahen prista S. L. S. — ima neki boj z listom »Danom«. Da bi svojo osebo potisnil v ospredje, odposlal je dr. Tavčarju, kot načelniku narodno-napredne stranke to — le pismo:

Gospod dr. Ivan Tavčar, načelnik narodno-napredne stranke v Ljubljani.

Zadnji čas se po Vaših liberalnih časopisih ščeva proti moji osebi in proti moji tvrdki.

Jaz načeloma na osebne napade ne odgovarjam, ali če se gre za mojo eksistenco in če se ščeva proti domači tvrdki, katera je v kranjski deželi zadnjih petdeset let

toliko zgradb na vseobčo zadovoljnost poklicanih faktorjev izvršila, sem primoran čuvati ugled in obstanek me tvrditi.

Ni potrebno Vas, gospod načelnik narodno - napredne stranke, prepričavati, da bi bila Vaša dolžnost, in to še posebej kot župana ljubljanskega, da someščana-obrtnika kot domačina vzamete v zaščito, proti tako ostudnim in neresničnim napadom.

Kot načelnika narodno - napredne stranke in kot župana ljubljanskega bi bila Vaša moralna dolžnost, tako ščuvanje preprečiti v liberalnih listih, ki sistematično delujejo na moje uničenje in jim je pri tem vsako, če tudi nepošteno sredstvo, dobro, in to radi tega, ker nisem pristaš narodno - napredne stranke, ampak somišljenik S. L. S.

Ker mi pa ni vseeno, kaj moji politični somišljeniki in sploh širja javnost o tem misli, Vam, gospod načelnik narodno - napredne stranke, stavljam sledeči predlog:

Posredujte, da Vaša stranka izbere iz svoje srede dva strokovnjaka - obrtnika, katere sta že take zgradbe vršila, kakor jih jaz izvršujem. Jaz bodem od svoje strani tudi dva strokovnjaka imenoval, in ti štiri gospodje naj pregledajo vse moje poslovanje pri zgradbi belokranjske železnice.

Če se, bodisi v tehničnem, bodisi v trgovskem oziru najdejo najmanjši neobičajne neokretnosti, sem jaz rad pripravljen, ne samo vse stroške tega pregleda nositi - ampak se tudi obvezem, če se me spozna kot krivca, v mestno blagajno stolnega mesta Ljubljane plačati vsoto 500 K za ljubljanske reveže.

Zahtevam pa od Vas protikulanco, namreč, da v slučaju, da se ne bi v mojem poslovanju dobile nobene neokretnosti, plača Vaša stranka stroške in podari potem vsoto 500 K za ljubljanske reveže. Gospod župan ljubljanski, tu imate priliko, koristiti ljubljanskim revežem.

Ljubljana, 19. junija 1912.
Grad. podjetnik Jos. Lončarič
v Ljubljani.

Dr. Ivan Tavčar je tako - le odgovoril:

Gospod Jos. Lončarič
grad. podjetnik
v Ljubljani.

Odgovarja na Vaše cenjeno, z dne 19. junija v zvezi s temi, priobčenimi glede Vaše osebe, menda v »Slovenskem Narodu«. Vam odkrito izjavljam, da je Vaša zahteva ravno tako smešna, kakor če bi jaz g. dr. Ivana Šusteršiča delal odgovornega za celo vrsto nesramnih napadov na mojo soprogo, ki jih je še nedavno tega priobčilo glasilo »S. L. S.«, »Slovenec«.

Izvolite torej kratko na znanje vzeti, da ste se obrnili na popolnoma napačno addresso ter me molestirali z zadevo, ki meni v nobenem oziru nič mari.

Moje dolžnosti pa me pustite še nadalje izvrševati po moji lastni vesti in previdnosti, katerih zadnja je, po mojem mnenju ta, da bi se jaz radi Vaših, popolnoma zasebnih interesov in Vašega samoljubja spuščal v kake smešne stave.

Ljubljana, 20. junija 1912.

Po naših mislih županu niti odgovoriti ni bilo treba. Radovedni smo, kako bi odgovorjal dr. Šusteršič, načelnik S. L. S., ako bi mu naš članek pisal, da je odgovoren za vse napade, ki se dan za dnevom tiskajo v »Slovenec«. Gosp. Lončarič bi torej svetovali, da naj v bodoče - bolj pomenljivo postopa, ker to ni naloga dr. Tavčarja, da bi skrbel za dobrobit vsakemu renegatu, ki je zapustil vrste naše stranke.

Vodopravni zakon in klerikalci. V zadnjem deželnozbornem zasedanju so klerikalci brez vsake spremembe sprejeli od vlade predloženi vodopravni zakon. Vlada je bila pripravljena na hud odpor proti zakonu, zato je poslala v Ljubljano cel štab ministerijalnih uradnikov, da bi oni zakon branili. Toda klerikalci so proglasili zakon kot kmetu koristen in so ga gladko kakor bi bilo namazano spravili pod streho v neizpremenjeni obliki. Ta vodopravni zakon je od pičice enak štajerskemu. Včerajšnji »Slovenec« pa je priobčil to-le notico: »Velik protestni šhod proti krivični vladni predlogi novega vodnega zakona se vrši 29. t. m. ob 11. dop. v gostilni g. Kodra v št. Lovrencu nad Mariborom. Poročata gg. poslanca dr. Korošec in Pišek.« - Naj nam sedaj klerikalna gospoda pojasni, kako je to, da je isti vodopravni zakon za kmeta na Kranjskem koristen, dočim je za kmeta na Štajerskem tako škodljiv, da sklicujeta radi njega klerikalna poslanca dr. Korošec in Pišek protestni šhod?

Zloraba uradne oblasti. V Mostah si gradi Ivana Celarec novo hi-

šo. Ker ji je nedostajalo denarnih sredstev, je zaprosila Mestno hranilnico ljubljansko za posojilo. Hranilnica je poslala k stavi komisijo in na podlagi poročila te komisije je dovolila Celarecovi posojilo 6500 kron in sicer na ta način, da se izplača polovica takoj, čim bo posojilo zemljeknjižno zavarovano, drugo polovico pa šele potem, ko bo hiša že popolnoma dograjena in ko bo izdano za njo že stanovanjsko dovoljenje. Celarecva je torej dobila polovico posojila, to je znesek po 3250 K, takoj izplačano, drugo polovico pa bi ji imela hranilnica izplačati šele, ko bi bila hiša popolnoma dozidana in pripravljena za stanovanje. Celarecvi je prodal opeko za zgradbo in nekaj potrebnega lesa znani občinski gerent v Mostah, Jože Oražem. Da bi preje prišel do svojega denarja, je v svoji lastnosti kot občinski gerent izdal Ivani Celarecovi od županstva potrdilo, da je njena hiša že popolnoma dograjena, in obenem tudi stanovanjsko dovoljenje. To potrdilo in to dovoljenje je izdal že približno pred desetimi dnevi in na podlagi teh uradnih izkazil je Mestna hranilnica brez vsakega ugovora Celarecovi izplačala tudi drugo polovico dovoljenega, ki posojila v znesku po 3250 kron. Toda občinski gerent Oražem je v svojo pridobit, da pride čim prej do denarja, zlorabil uradno svojo oblast in spravi v zmožnost Mestno hranilnico ljubljansko, ker je hiša Ivane Celarecove še popolnoma nedograjena. V zgradbi še namreč ni tal, ne dimnikov, ne stopnic, ne vrat, to se pravi, zgradba je šele pod streho, a v kljub temu je dal Oražem potrdilo, da je hiša že dozidana in tudi že uporabna za stanovanje. Jasnó je, da je Oražem s tem zlorabil svojo uradno oblast in spravi v zmožnost Mestno hranilnico. Ker je hranilnica, zanašajoč se na Oražmova uradna potrdila, predčasno izplačala vse posojilo, ni izključeno, da ne bo s tem oškodovana, ker se lahko dogodi, da bo Celarecva potrošila denar v kake druge svrhe, hiša pa bo ostala nedograjena. Zabeležili smo ta dejstva v splošno znanje, da se bo vedelo, kakšne občinske gerente postavlja deželni odbor. Temu se končno ni čuditi, čuditi pa se je deželni vladi, da na čelu občinske uprave trpi take gerente! Konstatirali pa smo ta fakta tudi za tegadelji, ker smo prepričani, da mora državno pravdnostvó nemudoma nastopiti z vso energijo proti gerentu Oražmu! Kam pa pridemo, če bodo gerentom in županom dovoljene takšne zlorabe uradne oblasti in take sleparije?

Zagrebski nadškof in Sokolstvo. V hrvaških listih čitamo to-le: »Nadškof-koadjutor dr. Ante Bauer je izročil hrvaškemu »Sokolu« tisoč kron v svrhu, da bi omogočil tudi manje premožnim Sokolom, da se udeležijo praškega sokolskega zleta.« Hrvaški nadškof torej daruje hrvaškemu »Sokolu« tisoč kron v ta namen, da se čim največ Sokolov udeleži sokolskega zleta v Pragi, pri nas pa katoliški duhovniki, na čelu jim škof, ščuvajo in hujskajo proti sokolskim društvom kot brezverskim organizacijam in odsvetujejo ljudem, naj se sokolskega zleta v Pragi ne udeležijo! Darilo zagrebskega nadškofa govori cele knjige in izprčuje jasno, kako krivična in nepravilna je gonja fanatiziranega našega škofa in njegove duhovščine proti Sokolstvu vohče in slovenski sokolski organizaciji posebe. Bratom Hrvatom moremo samo čestitati, da imajo tako razsodnega in narodnega cerkvenega kneza.

Blazna nestrpnost. V Škofji Loki deluje učitelj, dober prijatelj pokojnega pesnika Aškercova izza časa, ko sta skupaj poučevala na neki šoli na Spodnjem Štajerskem on kot učitelj, Aškerc kot katehet. Da bi izkazal zadnjo čast svojemu prijatelju, je prosil svojega nadučitelja, naj mu da parurni dopust. Nadučitelj je prošnji radevolje ugodil in učitelj se je odpeljal na Aškercov pogreb. Za to pa je zvedel župnik Sinkovec, ki je seveda takoj denunciral nadučitelja in učitelja šolski oblasti. Nadučitelj je ž dobil ukor, ker je kot poštenjak dovolil svojemu tovarišu parurni dopust, proti učitelju pa bo deželni šolski svet nemara uvedel disciplinarno preiskavo, ker je zamudil eno učno uro, da izkaže zadnjo čast umrlemu svojemu staremu prijatelju! Naj le tako divjajo, se bo klerikalna blazna nestrpnost tem preje maščevala sama na sebi.

Državni okrajni šolski nadzorniki. Današnja »Wiener Zeitung« objavlja sankcijo zakonskih načrtov deželnih zborov na Spodnje Avstrijskem, Solnogradu, na Kranjskem, na Tirolskem, v Šleziji in v Dalmaciji glede imenovanja državnih okrajnih šolskih nadzornikov. Naučna oblast bo začela toraj v kratkem nastavljanje državne šolske nadzornike in sicer sukcesivno v primeri z v proračunu določenimi izdatki.

Iz ljudskošolske službe. Za ljudsko šolo v Dvoru je imenovana

namesto obolelega nadučitelja Štefana Jelenca, učiteljica Marija Jurgovičeva iz Žuženperka, vsled česar vpeljejo na ljudski šoli v Žuženperku v prvem in drugem razredu polnevni pouk. Za ljudsko šolo v Mirni je imenovana na mesto obolele učiteljice Ljudmile Jenko-Mazgonove kot suplentinja Marija Novakova.

Iz službe državnih slug. Narodnik domobranskega polka št. 27 Franc Razinger in polkovni trobentač pešpolka št. 22, Franc Rogina sta imenovana za državne sluga.

Velikanska ljudska veselica za Narodni sklad dne 7. julija. Iz mnogo krajev po deželi so že došla poročila, kako se pridno nabirajo dobrotki za srečolov za to veselico, pa tudi pošiljate prihajajo dannadov. Tako je dobil odbor za prireditve obvestila, da se marljivo nabira v Beli Krajini, Ribnici, Litiji, Železnikih, Kostanjevici, Planini, Senožečah. Pričakuje, da tudi ostali kraji ne bodo zaostali in da dospo čimprej enaka poročila, n. pr. iz Kranja, Škofje Loke, Radovljice, Novega mesta, Mokronoga, Kamnika, Bele cerkve, Postojne, Loža, Cerknice, Rakeka, Trebnjega, Sodražice, Prigorice, Št. Ruperta i. t. d.

Krasen vzgled zavedne slovenske žene. Odbor za prireditve veselice za Narodni sklad nam piše: Prva Slovenka, ki se je odzvala našemu pozivu za prispevanje cvetk k naši prireditvi dne 7. julija, je soproga uradnika, službujočega na Zgornjem Štajerskem. Ko je čitala naš poziv, je s trpkim srcem uvidela posledice brezdomovinske politike naših klerikalcev, ki mešetarijo z vlado za skledo strankarske leče na škodo slovenskemu narodu, in ki z mirnim srcem gledajo, kako prestavlja vlada svoje narodnosti se zavedajoče uradnike - Slovence - med tuje ljudi. Uvidela je, da se Slovencem vremena ne bodo zjasnila, dokler ne vržemo ob tla režima sedanjih črnih brezdomovincev, in sklenila v to svrhu po svojih močeh pripomoči k čim sijajnejšemu gromotnemu uspehu vse prireditve. Objubila je za slavnostni dan prispevati krasnih gorskih planinskih cvetk in nam poslala par cvetov. - Stavljamo vrlo somišljenico v zgled vsemu našemu narodnemu žensstvu: navdušena Slovenka-darovateljica pa bodi prepričana, da nam bodo njene cvetke tolikanj ljubše in milješe, ker bomo vedeli, da jih je darovala svojemu narodu zvesta hči, ki tudi med tujimi ljudmi v kljub trpkostim življenja ni pozabila svojih rojakov, in kot prva pristopila v krog sodelujočih. Čast, komur čast!

Cvetke za veselico v prid Narodnemu skladu so objubile prispevati vrle senožeške Slovenke. Čast jim! Živele one, kakor tudi naslednice!

Razpisana srednješolska mesta. Od 1. do 19. t. m. so bili izdani sledeči razpisi: Ravnateljsko mesto na r. v Olomucu, 30. VI. - Klasična filologija: Arnau (rlg. L. Gr. d. 29. VI.). Maribor (g. L. Gr. d. slov., 30. VI.). Moderna filologija: Dunaj XIII. (r. E. D. fr., 30. VI.). Praga (trg. akad., Fr. D., 25. VI.). Römerstadt (dež. r., Fr. D., 30. VI.). Praga Staro mesto (rlg., Fr. L., 31. VII.). Linc (rlg., Fr. L., 5. VII.). - Matem. fiz. skupina: Dunaj, XVII. (obrt. š., M. Ntl., 1. VII.). Tešin (m. uč., M. Ntl., 30. VI.). - Risanje: Prostějov (r., 30. VI.). - Kratice in znaki kakor navadno. - Učno mesto za klasično filologijo je razpisano na gimnaziji v Mariboru in sicer za latinščino in grščino (glavna predmeta), slovenščino in nemščino (stranska predmeta). Prošnje se morajo vložiti do 30. t. m.

Za pogorelce v Senčurju je daroval cesar iz lastnega premoženja 3000 kron.

Toča in vihar. Včeraj popoldne je nastala v Ljubljani velika ploha, med katero se je vsula toča. Zrna so bila deloma prav debela. - V Poljanah pri Št. Vidu nad Ljubljano je na polju pri železniški progi udarila strela v kozolec, ki je bil do polovice napolnjen z žitom, in ga je vžgala. Kozolec je pogorel do tal. Ravno pod tem kozolcem je lani strela ubila domačega sina.

Mokronog. V četrtek, dne 20. t. m. ob 4. je pri nas razsajala grozna nevihta, odkrivala kozolce, podrla vozove s krmo in toča, debela kot lešniki, je pobelila ceste. Škoda je ogromna, kmetje bodo morali žito kositi.

Iz Škocijana. Dne 12. t. m. se je selil na Petrinjo mož, ki je bil žrtev denunciacije. Bil je vseskoj pošten, tih, delaven a tudi globoko veren - imel je le to »napako«, da je bil brat tukajšnjega nadučitelja, ki je - naprednjak, druga pa je bila menda, da se ni hotel klanjati in hliniti jari gospodi v farovžu. Kakor sem poizvedel, da ga je šel naš toliko hvaljen župnik Čuk tožiti, češ, ravno tak je kakor brat - brezverec je - ne hodi v nedeljo k maši! Deželnemu od-

boru je bilo dovolj - predstavili so ga - nastavili pa - klerikalca. »Ne hvalite dneva pred večerom.« - »Bojte se mačka ki sprejda liže, zadaj praska!« Tako je z našim župnikom! Kje ste tisti »neizprosní« liberalci, ki ste ga spremljali, razobešali zastave njemu v čast, tisti, ki ste njegove »vrline« povzdigovali v deveta nebesa? Tu ga imate v vsi nagoti! Mož se je kapriciral, da mora dobiti za dacarja zagrizenega klerikalca - in zgodilo se je, čeprav pri tem popolnoma nedolžen človek čuti klerikalno ljubezen do bližnjega.

Preganjanemu g. dacarju Francu Benedičiču pa upamo in mu iz srca želimo, da se v svoji novi službi počuti kar najbolje, da bo vsaj v tem pogledu imel zadoščenje, da se klerikalne nakane niso docela uresničile. Za Lenassijem - Benedičič, za Štrajharjem - Čuk! Ta slučaj naj priča, da bo treba gledati župniku Čuku skrbno na prste. Kdor denuncira, je zmožen še podležih sredstev. Ker je vtilkal nos tudi v obč. zadeve, ga bode obč. odbor že pravočasno nakrkal. Motite se gospodine, da nas bodete šikanirali, ukrotili smo Florijančiča, Bohinjca, a tudi vi se boste opekli, ker so tla za take vrste pičev prevročila! Na svidenje prihodnjici!

V Rateče (Gorenjsko) je privozil prvi avtomobil mednarodne tekme ob 10. uri 30 minut popoldne dne 19. julija. Imel je znamko A IV 853. Po preteku 20 min. je sledil drugi avto. Sploh so bili jako različni presledki, kar gre na rovaš hudi strmini in padcu prelaza Korena. Našli smo 85 vozil. Zadnji je vozil ob pol 6. zvečer. Prebivalci občine Rateče so okrasili svoja domovja s slovenskimi trobojnicami ter so kaj živahno pozdravljali tujece v živio in nazdar klici. Gospoda je oddarjavljaz dviganjem rok in tudi z vzkliki: živio in nazdar! Gotovo so bili torej vmes tudi Slovani. Vaška dekleta in fantje so metali gostom cvetje v pozdrav, kar so z vidnim veseljem vsprejemali. V tej občini ni bilo nikake nesreče. Vozilo se je vohče zmerno. Navdušeni živio-klici so zaorili, ko je vozil Njega Visokost, bodoči prestolonaslednik nadvojvoda Franc Jožef, katerega je pokazal nek stotnik, njeg. spremljevalec. Vreme je bilo krasno.

Kinematograf Ideal. Danes, v petek, dne 21. junija: Specialni večer. Spored: 1. Kraljevi park v Caserti. (Lep naraven posnetek.) 2. Poljubovalne krogljice. (Humoristično.) 3. Rešilni lučni signali. (Amerikanska drama.) 4. Famosni pes. (Komično.) 5. Moč spomina. (Dramatično.) Samo zvečer. 6. Cow Boyeva snubitev. (Krasna ameriška veseloigra.) - Jutri, v soboto 22. junija, velika senzijska učinkovitost: Kralji v pregnanstvu. (V treh delih.) - V torek, 25. junija: Usodi ušel. (Tragedija v dveh delih.) Pripravlja se: Grofovi sin in artistinja. (Senzacionalno.) Nadaljevanje drame »Štirje Hudiči«.

Navihaneč. Pred kratkem je bil nekemu šoferju v Metliki pri Celju ukraden zlat prstan, katerega je menda izmaknil nek nemški popotni obrtni pomočnik. Znal jo je tako izvit, da si je izposodil pri tamošnjem kovaču kolo s pretvezo, da se pelje z njim za tatom proti Ljubljani. Kovač pa sedaj že čaka in čaka, a lovca za »tatom« le ni nazaj, ter je kolo neznanec bržkotne kje prodal. Kolo je trdke »Puch« in je vredno 170 kron.

Umri je predvčerajšnjem v deželni bolnišnici znani ljubljanski žgarnar Ferdinand Göck, kateri se je zadl pred kratkim, kakor smo poročali, v Prešernovi ulici pod kolo nekoga vojaka in tako nesrečno padel, da so ga morali z rešilnim vozom prepeljati v deželno bolnišnico.

Tatvina? Prednočjem je branjevka Franciška Ipavec pustila na Pogačarjevem trgu 20 K vreden, svetlozeleno pleskan dvokolesni voziček, katerega ji je nekdo ukradel ali si ga pa izposodil in ga kje pustil.

Padla je snoči na Resljevi cesti neka gospa tako nesrečno, da se je znatno poškodovala na obrazu, iz nosa se ji je pa vlila kri. Dva stražnika sta jo takoj prenesla v neko vežo, kjer sta jo omila, potem je šla pa sama domov.

Našel je g. Ivan Kopač večjo vsoto denarja ter jo oddal pri magistru.

Dražba trgovske oprave (regali, pulti, steklene omare, barijere itd.) ee bode vršila v sredo, dne 21. junija t. l., v skladišču špedicije »Balkan«, Dunajska cesta 33. Vsakdo si opravo lahko ogleda ter dobi pri družbi »Balkan« tozadevne natančne informacije.

Semenj za kože ter kožuho vino se bode vršil v ponedeljek, dne 1. julija t. l., kakor navadno v skladiščih špedicijske družbe »Balkan«, Dunajska cesta 33.

Velik kres bo v soboto zvečer v hotelu »Bellevue«. Obenem se vrši tam tudi koncert. Več v inseratu.

Narodna obramba.

Redni občni zbor I. ljubljanske podružnice družbe sv. Cirila in Metode se bo vršil v petek, 28. junija t. l. ob 1/4 na 7. popoldne v družbeni pisarni v Nar. domu (I. nadst.). K mnogoštevilni udeležbi vabi odbor.

Društvena naznanila.

Vsesokolski zlet v Pragi. Bratje ki so naročili pri »Slov. Sok. Krožku« privatna stanovanja, naj se takoj po prihodu skupnega vlaka v Prago zgledajo v hotelu »Adrija«, kjer dobe natančne naslove svojih stanovanj in druge informacije.

Bob v Trnovem. Gosposdarsko napredno društvo za šentjakovski okraj poziva vse svoje člane in somišljenike iz šentjakobskega okraja, da se v čim največjem številu udeležijo kresne veselice v Hribarjevem gaju ob Kozeljici v nedeljo, 23. junija. Dolžni smo to, ker narodnjaki iz Krakovega in Trnovega vedno redno posečajo naše prireditve. V nedeljo torej vsi v Hribarjev gaj k sobojevnikom za narodno - napredne ideje!

Vrtna veselica slov. pevskega društva »Ljubljanski Zvon« bo na praznik Petra in Pavla na prijaznem vrtu društvenega podpornega člana Petra Štepiča v Šiški. Na sporedu so lepe in vesele pevske točke moškega in mešanega zbora, godba in vse, kar še pomaga k dobri volji. Za mladino bo na razpolago obširno plesišče, Štepič postreže s svojim izvrstnim vinom in dobro kuhinjo. Pevski spored na lepakih. Dne 29. junija bo torej parola narodnega občinstva: K Petru Štepiču v Šiško na veselico »Ljubljanskega Zvona«!

Gasilno društvo v Verdu napravi na sv. Petra in Pavla dan veliko slavlje, združeno s tombolo in ljudsko veselico. Čisti dobiček se porabi za nabavo novega orodja, zlasti brizgalne na bencin-motor, ki bo stala okrog 4600 K. Dobitki pri tomboli bodo lepi.

Prostovoljna požarna bramba na Uncu pri Rakeku priredi v soboto, dne 29. t. m. na vrtu g. A. Belleta v Uncu veselico, katere se bode pričela ob pol 4. popoldne. Pri tej veselici svira godba c. in kr. bos.-herceg. pešpolka št. 4 iz Trsta. Ker je čisti dobiček namenjen v nabavo prepotrebne gasilne orodja, se preplačila hvaležno sprejemajo. Veselica se vrši ob vsakem vremenu!

Postojna. Keglanje in streljanje na dobitke v prid skladu za Sokolski dom v Postojni se prične v nedeljo, dne 23. t. m. v hotelu Jama. Kegljalo in streljalo se bode potem vsaki dan od 5. popoldne dalje. Zaključilo pa se bode v nedeljo, dne 14. julija na dan veselice ob 8. zvečer. Takrat se bodo tudi razdelila darila.

Akademsko društvo slov. veterinarjev na Dunaju priredi v torek, dne 25. junija, II. redno občni zbor. Lokal: Restavracija Siegel, III., Neulinggasse 28. Gostje dobrodošli!

Društvo slovenskih agronomov »Kras« na Dunaju priredi v soboto 22. t. m. v restavraciji Gaitner XVIII. Ladenburggasse, petletnico svojega obstoja. Tega slavlja ne more obhajati v slogu, kakor so to lahko storila druga naša bratska akad. društva ob priliki raznih svojih jubilejev. Dasi ne tako malo važno društvo, je bilo vendar cel čas svojega obstoja malo upoštevano in to pri krogih, ki so bili največ poklicani v to, da podpirajo društvo, ki ima vzgajati našemu po večini poljedelskemu narodu bodoče strokovne voditelje. To osamelost od strani agrarnega razumništva je naša organizirana agronomska akad. mladina vsikdar čutila in vedno poglašala svetovalce in voditelje, ki bi ji kazali smer v bodočnost. Naše društvo je vsled poštrevnosti svojih članov, zlasti njegovih ustanoviteljev sicer vedno povoljno gmotno izhajalo, ne vedno sijajno, pač pa toliko, da se je v petih letih znatno povzdignilo. V bolj skromnem gmotnem položaju prirejamo to petletnico, ne toliko, da proslavljamo našo preteklost in povzdignemo naše delo, pač pa, da s to prireditvijo opozorimo one kroge, ki bi morali biti na obstoj takega društva zainteresirani, da je pri nas volje dovolj in tudi zasnovanih načrtov. Ta petletnica bode prehod v novo dobo v kateri homo združeni z agrarnim razumništvom stopali naprej skupno do naših smotrov v eni vrsti. Zato vabimo na to naše slavlje vse naše cenjene g. starešine, vsa bratska društva in sploh vse, ki se zanimajo za prosep in procvit strokovnega agronomskega društva.

Prosveta.

»Glasbena Matica« priredi koncert šolskega leta tri javne produkcije gojencev »Glasbene Matice«. Vršile se bodo v dneh 24., 25. in 27.

Unija t. l. v dvorani hotela Union. Vstop je brezplačen. Za ono občinstvo, ki hoče prispevati k pokritju stroškov, so rezervirani sedeži po 1. in 2. dobovajo v trafiki gđ. J. J. Dolencove v Prešernovi ulici in večer produkcij pri blagajni. Spočet produkcij probično svoječasno. Končni izpiti v glasbeni šoli se vrše dne 1., 2., 3. in 4. julija.

Razne stvari.

* **Nesreča na morju.** Iz Petrograda poročajo: Vsled velikanskega viharja se je več čolnov potopilo pri Nevijskem. Dozdej so potegnili deset utopljenecov iz vode. Pravijo, da je petdeset oseb utonilo.

* **Zrakoplovna tekma v Aspernu.** Prihodnji teden se začne na letališču v Aspernu mednarodna zrakoplovna tekma. Tekmovalo bo 43 pilotov, med temi en Belgijec, sedem Nemcev, dvanajst Francozov, trije Italijani, štirinajst Avstrijcev. Celo iz države Peru pride en aviatik.

* **Požar na parniku.** Iz Budimpešte poročajo: Na salonskem parniku »Kraljica Elizabeta«, ki vozi po Donavi, je nastal predvčerajšnjem na krovu požar, ki je povzročil med pasažirji veliko paniko. Mnogo oseb se je hotelo s tem rešiti, da so poskakali v vodo. Okoli dvajset oseb pogrešajo. Najbrže so potonile. Strojnik in en natak stazgorela.

* **Na smrt obsojeni morilec pobegnil.** Iz Budimpešte poročajo: Na smrt obsojeni morilec Makko je predvčerajšnjem pobegnil iz kaznilnice v Veszprimu. Zbežal je v bližnjo cerkev. Vojski so morali z nasajenimi bajonetami vdreti v cerkev, da so prišli begunca. Med ljudmi v cerkvi je nastala velika panika.

* **Avtomobilska nesreča.** Iz Bruselja poročajo: Velika avtomobilska nesreča se je dogodila pri Narmurju. Avtomobil tovarnarja Porjota je zavozil pred tovorni vlak ter bil popolnoma raztrgan. Štiriletnemu sinu tovarnarja je bila črepinja stisnjena. Tovarnarjeva soproga je bila popolnoma razmesarjena, dočim je ostal Briot nepoškodovan.

* **Velika železniška nesreča.** Iz Lipskega poročajo: Poštni vlak, ki vozi iz Berne v Lipsko, je v sredo zvečer na postaji Gaschewitz zadel ob drug poštni vlak. Več vozov je bilo popolnoma razbitih. Tri osebe so bile mrtve, okoli dvajset pa težko ranjenih. Da so rešili ranjence izpod vozov, je moralo delati mnogo delavcev. Enemu pasažirju so morali obe noge odrezati, da so ga mogli izveči izpod razvalin.

Dne 7. julija 1912

velikanska
ljudska veselica
za „Narodni sklad“.

Avtomobilska tekma.

Ljubljanske ulice, po katerih se bodo vozili tekmovalci, so bogato okrašene z zastavami. Kmalu po 1. uri so se začeli zbirati različni avtomobili, ki se tekme ne udeležujejo. Ob 2. uri 11 minut je dospel v Ljubljano prvi tekmovalec Viljem pl. Gutman, ki že na celi vožnji prihaja vedno prvi na cilj. Za njem je prišel »vodilni voz« in pozneje so začeli prihajati drugi tekmeči. Nadvojvoda Salvator, ki se vozi s tekmovalci, a ne tekmuje, je bil dopolne v Postojni in je ob 2. uri 45 minut dospel v Ljubljano. Na dirkališču je cilj in je pripravljena provizorna garaža. Avtomobilisti so na dirkališču sprejeli dr. Ivan Tavčar, dež. predsednik baron Schwarza, dež. glavni dr. Šusteršič z uradnimstvom, fml. Kusmanek s štabom, konkurenčno vodstvo, kranjski avtomobilni klub in še več gostov z dežele, med njimi baron Born in Majdič. Nadvojvodi se je pripetila majhna nezgoda s pnevmatiko kakih 30 km pred Ljubljano. Ob 9. uri 12 minut je dospel nadvojvoda Leopold Salvator v Postojno, si ogledal postojnsko jamo ter se peljal naprej ob 11. uri 30 minut. Iz Opatije brzojavljajo, da se je zgodila na Učki gori velika nesreča. Avtomobil št. 5, v katerem so sedeli: Fischer in njegova žena in neki ritmojster iz Berolina, se je prevrnil. Fischer in njegova žena sta bila na mestu mrtva. Ritmojster je težko ranjen. Sofer je ostal nepoškodovan. Ritmojstra so prenesli v koč na Učki gori. Podrobnosti o nesreči še ni.

Nadvojvoda Leopold Salvator je dospel ob 2. uri 45 minut na dirkališču, kjer ga je pozdravilo vodstvo avtomobilnega kluba. Nadvojvoda je pozdravil nato župana

dr. Tavčarja, dež. predsednika barona Schwarza, fml. Kusmaneka, dež. glavarja dr. Šusteršiča in več uradnikov dež. vlade in vojaški štab, na kar se je odpeljal na svoje stanovanje.

Telefonska in brzojavna poročila.

Nameravan atentat na nadvojvodo Josipa Ferdinanda?

Gorica, 21. junija. V Ročinju so aretirali nekega moža, po domače Colnarja, ker je nagovarjal dva znanca, naj izvršita atentat na avtomobil št. 64, v katerem se vozi nadvojvoda Josip Ferdinand. Za izvršitev atentata je baje prvemu ponujal 50, drugemu pa 100 kron. Kakor se zatrijuje, je Colnar notorično slaboumen človek. Gre se torej za čin nenormalnega človeka.

Državni zbor.

Dunaj, 21. junija. Začetkom današnje seje državnega zbora je predlagal socialnodemokratski poslanec Leuthner, da naj zbornica preide na dnevni red. Njegov predlog je bil z ogromno večino odklonjen ter je zbornica po glasovanju prešla v specialno debato. Na predlog socialnih demokratov se je moralo vršiti pomensko glasovanje ter je bil prehod v specialno debato sprejet z 268 proti 95 glasovom. Nemški socialni demokrati ter češki radikali so predlagali, da naj se vrši specialna debata v 7 skupinah. Predlog je bil odklonjen in sprejet predsednikov predlog, da naj se vrši glasovanje v treh skupinah. Nato je predsednik prekinil sejo in so se govorniki vpisali. Vrši se za tem razprava o prvi skupini, t. j. o §§ 1 do 40.

Dunaj, 21. junija. Današnje seje državnega zbora se je udeležil na galeriji tudi vodja soc. demokratov Bebel. Po seji ga je sprejel predsednik dr. Sylvester v svoji sobi ter ga orientiral o razmerah v zbornici.

Cesarjeve počitnice in brambna reforma.

Dunaj, 21. junija. Cesar je svoje potovanje v Isl, ki je bilo določeno na 26. t. m., odložil ter je izjavil, da hoče ostati tako dolgo na Dunaju, da bodo brambne predloge rešene.

Državni okrajni šolski nadzorniki.

Dunaj, 21. junija. Današnja »Wiener Zeitung« priobčuje sankcijo od deželnih zborov na Nižem Avstrijskem, Solnograškem, Kranjskem, Tirolskem, v Šleziji in Dalmaciji sklenjenih zakonskih načrtov glede okrajnih šolskih nadzornikov. Ta zakon tvori uvod za prevzete okrajnih šolskih nadzornikov iz stanu ljudskošolskih in meščanskih učiteljev v državno službo.

Enotni češki klub.

Dunaj, 21. junija. Danes dopoldne je oddal poslanec Kalina, tajnik Češkega neodvisnega kluba, predsedniku Enotnega češkega kluba oficialno obvestilo, da izstopi Neodvisni klub iz Enotnega češkega kluba. Predsednik Fiedler je sprejel to obvestilo ter izjavil, da najbrže on sam ne ostane načelnik kluba, ker so se razmere spremenile in pripada načelstvo sedaj češkim agrarcem.

Lukacs na Dunaju.

Dunaj, 21. junija. Ogrski ministrski predsednik Lukacs je dospel na Dunaj in je bil od cesarja sprejet v avdijenci ter mu je poročal o političnem položaju. Nato je konferiral še z grofom Bechtoldom in drugimi avstrijskimi ministri o skupnih zadevah.

Nova topničarska formacija.

Dunaj, 21. junija. Ogrski domobranski ministar Hazai je prišel na Dunaj ter konferiral z visokimi vojaškimi in političnimi faktorji glede vprašanja nove topničarske formacije. V nedeljo se vrne v Budimpešto.

Smodnišnice.

Dunajsko Novo mesto, 21. junija. Nadoficijal Menšik, komandant smodniških skladišč na takozvanem »Mittel«, kjer se je nahajalo tudi malo skladišče 4., ki je zletelo v zrak, se je danes ponoči ustrelil. V vojaških krogih se zatrijuje, da je samomor v zvezi z eksplozijami.

Grof Sternberg in poslanik Forgach.

Praga, 21. junija. Današnja »Union« prinaša članek grofa Adalberta Sternberga, v katerem ta ostro napada bivšega avstrijskega poslanika v Beogradu, sedaj poslanika v Draždanih, grofa Forgacha, ki je kot član ogrske magnatske zbornice glasoval proti brambni reformi. Grof Sternberg pravi, da je nečuvno, da odda diplomat, ki naj bi zastopal interese monarhije, svoj glas proti ojačenju monarhije. Ob sklepu svojega članka zahteva, da se pomeže s Forgachom, kakor to zasluži.

Briksenški škof.

Inomost, 21. junija. Briksenškega škofa Altenweisa je zadela kap. Njegovo stanje je brezupno.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 21. junija. Kakor po navadi, so tudi danes hoteli opozicijski poslanci priti v zbornico, kar se jim pa ni posrečilo. Opozicija je izdelala manifest na ogrsko ljudstvo, na katerem je podpisanih 117 poslancev.

Atentat na Cuvaja.

Zagreb, 21. junija. Zdravstveno stanje banskega svetnika Herivoica je zelo nevarno. Senzorij je popolnoma medel. Snoči je bil previden.

Zader, 21. junija. V zvezi z atentatom na komisarja Cuvaja trajajo hišne preiskave pri visokošolcih in srednješolcih še naprej. Ker so v soboto aretirali več dijakov v Zadru in Splitu, je pobegnilo več dijakov v Črno goro, kjer jih pa niso pustili čez mejo. Vsled tega so se dijaki obrnili proti Italiji in jih je več dospelo tudi že v Bari.

Zagreb, 21. junija. Policijske poizvedbe zaradi atentata na kr. komisarja Cuvaja so končane. Atentatorja Luko Jukića in 16 mladih ljudi so izročili državnemu pravdnstvu.

Velika nesreča na Donavi.

Galac, 21. junija. Na donavskem parniku ogrske podonavske paroplovne družbe »Kraljica Elizabeta« je izbruhnil požar. Vsa notranja oprema parnika je zgorela. Devetin-dvajset oseb je ali zgorelo ali pa utonilo. Parnik se ni potopil. Na parniku so se dogajali pretresljivi prizori. Neki črnovski trgovec je od strahu zblaznel in se pred prestrašenimi potniki sam ustrelil.

Bosna.

Sarajevo, 21. junija. Pogajanja načelnikov strank za ustanovitev delavne večine so zelo težavna, vendar so Hrvati, muslimani in Srbi precej naklonjeni omogočiti delo.

Sarajevo, 21. junija. Na predvčerajšnji konferenci so sklenili zastopniki vseh treh veroizpovedanih, da bodo v vprašanih železnici in investicij enotno postopali, v vprašano proračuna pa obdržali prosto roko. Dopoldne so bili po trije delegati pri Bilinskem, čigar odgovor pa je bil nepovoljen.

Kriza v Srbiji.

Belgrad, 21. junija. Kralj je sprejel demisijsko justičnega ministra Arandjolevića in poveril posle justičnega ministrstva začasno notranjemu ministru Triskoviću.

Avstrijska šola v Carigradu.

Carigrad, 21. junija. Včeraj dopoldne so otvorili tu na slovesen način avstro-ogrsko šolo v navzočnosti avstrijskega poslanika obmejnega grofa Pallavicinija.

Car in cesar Viljem.

Carigrad, 21. junija. O srečanju ruskega carja z nemškim cesarjem piše list »Hakk«: Nepotrebno je vsako razburjenje zaradi tega srečanja, ker bo zagotovilo samo status quo in preprečilo nove komplikacije v Evropi. Tudi postopinska entevija je samo zagotovila status quo na Balkanu. Sploh pa ne bi mogel niti Dunaj, niti Berlin podpirati akcij, ki bi utegnile izpremeniti sedanj položaj na Balkanu.

Ruska duma.

Petrograd, 21. junija. Referent proračunske komisije, Opočinin je poročal o izvedljivosti mornariškega programa s finančnega stališča ter izjavil, da ni bil finančni program Rusije še nikdar tako ugoden, kakor ravno v zadnjih letih. Proračunska komisija je v programu sicer marsikaj črtala, vendar to za sedaj mornariškemu razvoju ne bo v kvar. Nato je govoril poslanec Miljukov ter izjavil, da kadeti niso principijalno proti mornarici, pač pa so proti razsežnosti programa in proti temu, da bi se ljudstvo vezalo za dolgo vrsto let. Bojazen, da bi utegnili Nemci napasti Petrograd, je misel bolne duše.

Petrograd, 21. junija. Poslanec Miljukov je izjavjal nadalje, da je ruska diplomacija v zadnjem času izdala več ultimativ, ki bi jih Rusija ne bila mogla podpirati s svojo vojaško močjo. Govornik se boji, da bi postal agresivni ton ruske diplomacije z votiranjem predloge še bolj neprisiljen. Večina, ki je votirala mornariški program, ima tudi odgovornost za mogočo prihodnjo vojno.

Poslanec Pariškevič (skrajna desnica) se energično postavlja za sprejetje celega programa brez črtanja. Vsaka minuta, ki bi jo odlašala duma je veleizdajniška.

Nato je govoril ministrski predsednik ter je naglašal, da ni ruska mornarica potrebna za obrambo trgovskega prometa, marveč za obrambo splošnih ruskih interesov. Bojazen, da pomeni zahtevanih 50 milijonov le začetek novega naraščanja potreb za mornarico, ni upravičena. Tudi ni upravičena bojazen, da bi izdatki za mornarico oškodovali obrambo na suhem. Rusija hoče biti močna, da varuje svoj mirovni razvoj.

Predloga je bila nato sprejeta v obliki, v kakršni jo je predlagala proračunska komisija, tedaj se je črtalo 71 milijonov rubljev za gradbo pristanišč.

Ruski prestolonaslednik neozdravljivo bolan.

Berolin, 21. junija. Listi poročajo, iz Petrograda, da je osemletni ruski prestolonaslednik nevarno zbolel. Ima namreč kostno tuberkulozo v desnem kolenu ter že ne more več hoditi. Zdravniki se boje, da je njegova bolezen neozdravljiva. Cesar-ska dvojica je zaradi bolezni prestolonaslednika nad vse nesrečna.

Stavka na Angleškem.

London, 21. junija. Stavka pristaniških delavcev je skoro popolnoma ponehala. Včeraj se je vrnilo na delo zopet 12.200 delavcev.

Narodni konvent v Chicagu.

Chicago, 21. junija. Pri glasovanju o predlogu glede glasov delegatov se je zvišalo število Taftove večine nad Rooseveltom od 18 na 24 glasov.

New York, 21. junija. Danes ponoči je imel Roosevelt zborovanje svojih delegatov ter je pri tem zborovanju izjavil, da si je v svesti, da ima v konventu veliko večino. Pozval je svoje privržence, da naj za slučaj, da bi Taftovci nastopili s silo, razbijajo konvent. — Policija ima nalogo, da nastopi proti Rooseveltu, če treba, tudi s silo.

ITALIJANSKI - TURŠKA VOJNA.

Italijanski zdravniki.

Carigrad, 21. junija. Italijanski zdravniki, ki so dobili dovoljenje ostati v Carigradu, so dobili od italijanske vlade poziv, da naj se odpeljejo do pojutrsnjem.

V Egejskem morju.

Carigrad, 21. junija. Glasom poročil grških listov so Grki na Rodosu zelo nezadovoljni, ker je bil izpremenjen grški klub na Rodosu na odredbo generala Ameglija v italijanski klub. Italijani so izpustili kajmaka na otoku Kosu in tudi kajmaka iz Syme.

Mirovno vprašanje.

Carigrad, 21. junija. »Ikdam« poroča, da so poslaniki tripeletente predvčerajšnjem prijateljsko sondirali zunanega ministra Assim bega glede pogojev turške vlade, ki bi zagotovili uspešno posredovanje.

Carigrad, 21. junija. Pri predvčerajšnjem diplomatskem sprejemu so podučili francoski, angleški in ruski poslaniki turški ministrski svet o svojih idejah glede akcije za mir. Izkazalo se je, da stoje Turki bolj kot kdaj na odklanajočem stališču. Tukajšnji listi poročajo iz Kiosa, da bodo velesile takoj ko bodo Italijani zasedli Kios, storili kolektivni korak v Carigradu in v Rimu. Tu so v resnih skrbih, da nameravajo Italijani forsirati Dardanele in izkrcati na najozjem mestu v Kseroškem zalivu, v Plajarih mnogo vojaštva.

Listnica uredništva.

Gosp. Karel Pozenel v Begunjah. Potrjujemo, da dopisov iz Begenj, ki so izšli pred par meseci v našem listu, niste pisali.

Uredništvo.

V soboto, dne 22. junija
velika Sokolova

kresna veselica
na dirkališču.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustoslemšek.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Modni salon
Ivane Schiller
Sv. Petra cesta 31

priporoča
slamnike vseh vrst.

Izvršuje vsa
popravila.

Žalni klobuki
vedno v zalogi.

Posebna lastnost

Odola je to, da daje ustom čudovito dober, diskreten vonj, ki zaradi trajnosti učinkovanja Odola ostane po cele ure v ustih.

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 21. junija 1912.
Termin.
Pšenica za oktober 1912. . . za 50 kg 11-59
Rž za oktober 1912. . . . za 50 kg 9-69
Oves za oktober 1912. . . . za 50 kg 9-30
Koruz za julij 1912. . . . za 50 kg 8-90
Koruz za avgust 1912. . . . za 50 kg 8-95
Koruz za maj 1913. . . . za 50 kg 7-48

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300-2 Srednji zračni tlak 30-76 mm

Junija	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
20.	2. pop.	735-2	28-6	sl. jug	del oblaka.
"	9. zv.	737-7	17-6	sl. zah.	nevihta.
21.	7. zj.	737-5	16-0	brezvetr.	dež

Srednja včerašnja temperatura 20-6°, norm. 18-3°. Padavina v 24 urah 26-5 mm. Včera od 3.-4. pop. neurje s točo.

Držstvo slov. profesorjev naznanja svojim članom in vsem prijateljem prežalostno vest, da je dne 16. t. m. umrl v Celju po dolgotrajnem bolehanju njega velečislani član, gospod

Anton Kosi

c. kr. gimn. profesor v. p.

Pogreb predragega pokojnika se je vršil 18. t. m. v Celju. Odličnega solnika in spoštovanega nam tovariša priporočamo vsem v prijaznem spomin.

Odbor.

Prodaja posestva.

Prodaj iz proste roke posestvo z go-spodarskim poslopjem, nekaj zemlje, gostilno in prodajalno na pripravnem kraju v okoliših 10 vasi. 2148
Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Jšče se za takoj za Reko
v stalno delo 2188

kiparski pomočnik

vešč modeliranja in formanja v sadri.

Ponudbe na

„pretinac broj 296 Reka (Fiume)“.

Išče se za takojšnji nastop

kontoristinja

vešča slovenščine in nemščine v govoru in pisavi, ki bi imela že nekoderliko prakse. — Ponudbe pod „Kontoristinja“ upravništvu »Slov. Naroda«. 2231

Steklarska trgovina
M. TUŠEK, LJUBLJANA

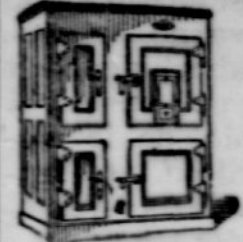
Stari trg št. 28 140

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanske posode, svetilk, ogledal, vaskovrstnih šip in okvirjev za podobe. — Prevzeto vseh steklenih del pri cerkvah in stavbah. Najboljše in točno postrežbo.

Hiša z 8 stanovanji in velikim vrtom 2184
 .. se prodaja v Rožni dolini ..
 pri Ljubljani št. 84.
 Natančneje se izve istotam.

Notarskega kandidata
 sprejme 2176
 notar Hudovernik v Ljubljani.

Prva domača tovarna
omar za led
 Simona Praprotnika
 v Ljubljani, Jenkova ulica 7.

Prevzemajo se vsa v stavbo in pohištveno mizarstvo spadajoča dela, katera se točno in po najnižjih cenah izvršujejo.

Velika zaloga gostilniških okroglih miz.
 Ceniki se pošiljajo na zahtevo brezplačno in poštne prosto

Lokal
 na vogalu Kongresnega trga in Vegove ulice
 (sedaj uradniško konsumno društvo)
 se odda v najem s 1. novembrom t. l.
 Natančneje se izve 2059
 v pisarni stavbenika g. Roberta Smolewskiego, Rimska cesta 2.

Umetni in trg. vrtnar
Ivan Bizovičar
 Ljubljana, Kolezijske ul. 16
 1542 izvršuje

šopke, vence in bukete
 za razne prilike. — Delo umetniško okusno in po solidnih cenah.
 Prodaja cvetlice, raznovrstne sadike cvetlic in zelenjavo.
 Piramidna in kroglasta lavorjeva drevesa ter dekorativne cvetlice v veliki množini po zmernih cenah.
 Naročila na deželo hitro in vestno.

Izposojevanje koles.
Ana Gorec
 Ljubljana, Rimska cesta št. 11
 podružnica 1207
 Marije Terezije c. 4 (Pri novem svetu).

Trgovina s kolesi
 in njih deli.
 Izposojevanje koles.
 Najboljše pneumatike.

Mlad trgovski pomočnik
 izurjen v specerijski trgovini, slovenščine in nemščine popolnoma zmožen
 išče službo v trgovini mešanega blaga 2186
 proti primerni plači. Dopisi pod „A. D. 21“ na upravnistvo »Slov. Naroda«.

Gostilniška koncesija
 v Novem Vodmatu se odda v najem
 Pogoji se poizvedo v pisarni odvetnika dr. Danila Majarona v Ljubljani.

Išče se mleko

sveže pasterizirano in najboljše vrste. Dobavitelji morajo garantirati za svež dohod v Trst — **Enoletni zaključek.** 2250
 Ponudbe in pogoji naj se pošljejo pod „Pasteur“ upravnistvu »Slov. Naroda«.

Vsak dan **Kavarna „Central“** : vso noč:
KONCERT
 na novo došle priljubljene žamske tamburaške kapele „Central“.
 Z velespoštovanjem 2018 **Stefan Miholič, kavarnar.**

Mestni dekliški licej.
Vpisovanje

za deklice, ki hočejo vstopiti v I. razred ali nanovo v kak višji razred, bode 2243

v soboto, 6. julija, od 3.—5. ure popoldne.

Oglasiti se je v spremstvu roditeljev ali njih namestnikov s krstnim ali rojstnim listom in z zadnjim šolskim izprijevalom.

Sprejemni izpiti bodo dne 8. julija ob 8. uri zjutraj.

Natančneje v zavodu na črni deski.

Ravnateljstvo.

HOTEL BELLEVUE
 (Lastnik Alojzij Zaje.) 2242

V soboto, dne 22. junija 1912

velik kres
 z vojaškim koncertom
 godbe pehotnega polka št. 27, kralj Belgijcev.
 Ob pol 9. zvečer se zažge velik Sturmerjev umetalni ogenj.

Začetek ob pol 6. zvečer. — Vstopnina 60 h, otroci prosti.

Prav obilega obiska prosi

Ivan Friedl, restavrater.

Samostojna gospodična (učiteljica) išče pri boljši rodbini večjo, nemeblovno sobo s posebnim vhom. Želi se tudi vsaj opoldanska hrana. — Ponudbe do 5. julija pod „Ugodnost“ na upravnistvo »Slov. Naroda.« 2212

Prodajam takoj iz proste roke

2180
par konj
 omnibus in kočijo za par konj ter več sem spadajočih potrebščin.
Franja Medved, Novo mesto.

Ivan Magdič
 krojač prve vrste
 Ljubljana, Miklošičeva cesta 8.
 se priporoča.
 Zaloga 2092
 angleškega blaga.

**Jeste li radi pepel?
 ali opekin prah?
 ali žažanje?**

Vi menite, da se kaj takega ne je? In vendar se nahajajo vse te ljubke reči v semletem začimbinem prašku, ki ga kupujete odprto.

Ako hočete obvarovati svoj želodec takih zdravju škodljivih snovi, tedaj ne kupujte

nikdar semletih začimb odprto temveč izključno le zajamčeno čiste začimbine praške

Varnostna znamka: **Küchensegen** v pušicah in zavitkih
 firme Alex. Ertl sinovi v Gradcu v poleg stoječi, postavno varovani opremiti

Dobiva se povsod!

Pozor na varnostno znamko!